תלמוד ירושלמי דמאי מהדורת אייר תשפ"ג
הוגה הרבה ע"פ גדולי חכמינו ז"ל וקצת מדעתי
מופסק הדק היטב, ומורכא

נא ללמוד במהדורה זו אך ורק אחר לימוד והבנה במהדורה רגילה, ואם תמצא איזה שבוש --דק או גס, נא להתקשר אליי ע"י weeklygilyon@gmail.com
ואשמח מאד!
יהושע גליק

הלכה א משנה ***1*** הקלין שבדמאי הקלו חכמים שאין צריך לנהוג תורת דמאי במינים אלו כשלוקחן מע'ה השיתין תאיני-יער והרימין jujube והעוזרדין Hawthorn berry ובנות שוח תאינים-לבנים ובנות שקמה Sycamore figs ונובלות התמרה מה שנושר מאליו מן התמר והגופנין fennel והנצפ' Thorny capers,וביהודא האוג sumac וחומץ והכוסב' coriander. ר' יהוד' אומ' כל השיתין פטורו' חוץ משל דיופרא שטוענין פירות פעמיים בשנה, וכל הרימין פטורין חוץ מרימי שיקמונה שם עיר, וכל בנות שיקמה פטורות חוץ מן המוסטפות שמתבשלין 'ונפתחין' על האילן :

גמרא אמר רבי יוחנן: לפי שר ו ב מינין הללו אין באין אלא מן ההפקר, לפיכך מנו אותן חכמים =פטורין מן המעשר. סיבת הפטור, משום שדרך רוב העולם [=רוב אילנות] לא להושיב שומר לאילנות אלו [=הפקר]. ויש להניח ששיתין שהוא לוקח עתה, בא מאילנות האלו--ולפי"ז אפילו המוכר אומר לו בפירוש: לא עישרתי!--פטור [ודמאי דקתני במתני' לאוו דווקא]

ר"ש בן לקיש אומר: לא שנו אלא דמאי אבל ודאי, חייבין. לר"ל סיבת הפטור: דמאי הקילו רבי יוחנן אמר לא שנייא בין דמאי בין ודאי פטורין. לריו"ח סיבת הפטור:ס"ס עיין להלן וקשיא על רבי יוחנן לא שנו במשנתינו נאמרה רק שהקלו בדמאי אלא דמאי, אבל ודאי חייבין?

אמר רבי לא לפי שבכל מקום ומקום לא חשיב אלא דמאי והכא לא אתינן אלא ודאי לא רצה התנא לשנות מכמה מקומות ששונה דמאי ובאמת אף וודאי פטור. מתניתא מסייע לר"י: מכזיב ולהלן פטור דחשיבא כחו'ל מן הדמאי שנייא היא מכזיב להלן בין דמאי בין ודאי?! אוף הכא לא שנייא בין דמאי בין ודאי.

מתניתא פליגא על ריו"ח. אם היו נשמרים חייבין. עיקרן לא מן ההפקר הן באין?! תיקשי לריו"ח [דאכתי יש ס"ס] אבל לר"ל דמחמיר וס"ל דמאי דווקא, ה"ה דס"ל דבעינן שלא יהא ב ר ו ר לן שיש אפילו משומר אחד בעיר! פתר ***2***

לה אים ר ו ב נשמרים ה"ק אם ר ו ב נשמרים, חייב.

מפרש בעניין אחר פלוגתא דריו"ח ור"ל איתא חמי אם הרוב משמרין ד"ה חייבין, בין דמאי בין ודאי דהכי תנן במתניתא. אם אין הרוב משמרים, ד"ה פטורין בין דמאי בין ודאי דל'ח למיעוטא. מחצה על מחצה לית יכיל,

דתנינן מכשירין 10 מחצה על מחצה דמאי! [אמר רבי זירא לא סוף דבר הקלין שבדמאי אלא אפילו דמאי עצמו]

כי פליגי...נכנס לעיר שרובה עכו"ם רוב בעלי השדות הם עכו'ם=לא מעשרין ספק רוב משמרין ספק אין הרוב משמרין אותו המין שמוכר, ד"ה פטורין בין דמאי שלקחו כעת מע'ה שאפשר שעישר בין ודאי. נכנס לעיר שרובה ישראל בעלי השדות הם ישראל ספק רוב משמרין ספק אין הרוב משמרין, ד"ה חייבין בין דמאי בין ודאי.

ספק רוב עכו"ם ספק רוב ישראל נמצא שא"א להכריע בגורם זה ספק רוב משמרין ספק אין הרוב משמרין, מחלוקת ר"י ור' שמעון בן לקיש לר"ל פטור רק דמאי, לריו'ח אפילו וודאי [משום ס"ס].

אילו הן השיתין? ר"ש בריה דרבי אבא אמר אילו שהן יוצאות מתחת העלין תאנים היוצאות מתחת לעלים וגרועים הם הבכורות והמסייפות מוקדמות או מאוחרות מדיי הרי אלו פטורות ואילו הן הבכורות עד שלא הושיב שומר עליהן. ובשומר הדבר תלוי?! אמר רבי יוסי כשאין בהן כדי טיפול שומר. ואילו הן המסוייפות: משיקפלו המקצועות. ר' לעיי אמר משום רבי אליעזר הבכורות הרי אלו חייבות מפני שהן בחזקת משתמרות. ר' יוסי בן חלפתא אמר השיתין שבציפורין הרי אלו חייבות מפני שהן בחזקת משתמרות.

3 נסתייפו התאיני' והוא משמר שדהו מפני ענבים, ענבים והוא משמר שדהו מפני הירק, אם נכנס הוא הפועל ואוכל המסויפות וב"ה מקפיד עליו אסורות משום גזל. עולא ב"ר ישמעאל בשם רבי יוחנן סיפרו העובדא רבי ורבי יוסי ב"ר יהודא נכנסו לוכל במסוייפות וצווח בהן השומר ומשך ר"י בר"י את ידיו מהן, אמר לו: רבי! אכול! שכבר נתייאשו הבעלים מהן. רבי יוחנן בעי, צווח, ואת אמר הכין! השומר עומד וצווח, ואיך אומר רבי, אכול אמר רבי יונה יאות הוא מקשי! והא מתניתא פליגא הסיאה והאיזוב והקורנית calamint, marjoram, Savory ציורים יבאו במקומם שבחצר אם היו נשמרין חייבי'. אם בגינה אפי' נשמרין פטורי'! אלמא בטלה דעתו כיון דרובן אינן מקפידין תמן יכול הוא לומר לו הרי כל העולם כולו לפניך אינך צריך לשמור מינין אלו כי כל השדות מלאין מזה ברם הכא כלכלה אחת היא ואני משמרה לבעל מלאכתי בעל השדה

תני רבי יוסי ב"ר יהודא הנובלות הנמכרות עם התמרים הרי אילו חייבות דמוכח שאינן מהפקר. מה שתי קופות זו בצד זו או שתי קופות זו על גב זו? לא שניי' היא זו בצד זו והיא זו על גב זו, אלא כי אנן קיימין במעורבות רק במעורבות ממש, מחייבין גם הנובלות. כשהטילו שאור או כשלא הטילו שאור? רבי מנא אמר כשהטילו שאור אנן קיימין דווקא כשכבר נתבקעו הנובלות,מחייבין במעורבות אם כשהטילו שאור בפני עצמן יהו חייבות! דחשובים הן לית יכול, דאמר רבי יוחנן מפני שרוב המינין האילו באין מן ההפקר לפיכך מנו אותן חכמים.

רבי חנינא אמר כשלא הטילו שאור אנן קיימין דווקא אז פוטרין הנובלות [כשהן בפנ'ע] אם כשלא הטילו שאור אפילו במעורבות יהו פטורין! לית יכיל דאמר רבי ישמעאל ב"ר יוסי משום אביו אשכול שביכר בו גרגיר יחידי כולו חיבור למעשרו'. רבי יוסי ב"ר בון אמר ר"ז ורבי הילא חד אמר כהדין וחד אמר כהדין. וחכמים אומרים לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא את שהטילו שאור חייבות אפילו בפנ'ע ושלא הטילו שאור פטורות אפילו מעורבות.

והגופנן: שמירה .fennel/Dill מה בין יהודא בין גליל? מן מה דמתלין לה מתל בגלילא שומרה, *4* שמר מרה?! מאן מתל לך עם תבלייא! הדא אמרה בגליל פטור וביהודא חייב המשל אומרת: השמור ישמרך בעלך?! מי נתן לך מקום בין התבלינין? [כי בגליל היו מצוי בכל מקום]. כוסברה: כוסברתה. מן מתליך עם תבלייא הדא אמרה בגליל חייבת וביהודה פטורה.

תניא אמר רבי יהודה בראשונה היה חומץ שביהודה פטור מן המעשרות שהיו עושין יינן בטהרה לנסכי' ולא היה מחמיץ והיו מביאין מן התמד חרצנים וזג ששורין במים ועכשיו שהיין מחמיץ חייב דחיישי' שמא מן יין הוא.

מחלפא שיטתיה דר' יהודא דתנינן תמן המתמד ונתן במים במידה ומצא כדי מידתו פטור ממעשר ורבי יהודא מחייב. וכא ברייתא דלעיל הא אמר הכין! אמר רבי לא בראשונה היו ענבים מרובות ולא היו חרצנים חשובות והיו הפקר ועכשיו שאין ענבים מרובות חרצנים חשובות.

ר' הונא א"ר ירמיה בעי לית הדא פליגי על ר' יוחנן בריש ההלכה וירבו כל הרימים שסביבות עיר שקמונה על רימי שקמונה ויהיו פטורין. א"ר יוסי תיפתר במקום שרוב משמרין. רבי יוסי ב"ר בעי ואין כל העולם לפניו וירבו כל הרימין שבעולם על רימי אותו המקום ויהיו פטורים!

הלכה ב משנה הדמאי אין לו חומש פטור מלהוסיף חומש כשפודה מע'ש של דמאי [ר' זעירא] האוכל תרו"מ של דמאי פטור מהוספת חומש [ר' אימי]

ואין לו ביעור אינו חייב לבער בע'פ של שנה הרביעית, אם נשאר ממע"ש שהפריש, ונאכל לאונן, ונכנס לירושלים ויוצא ולא אמרינן 'קלטוה מחיצות' ואסור להוציא , ומאבדין את מיעוטו בדרכים מותר לאבד מקצתו מפני טורח הדרך, ונותנו בירוש' לעם הארץ ואוכל כנגדו, ומחלל אותו כסף על כסף ונחושת על נחושת 5 כסף על נחושת ונחושת על פירות. ויחזור ויפדה את הפירות דברי ר"מ, אפילו זה התירו וחכמים אומרים יעלו הפירות ויאכלו בירושלים:

גמרא לא יוחנן כ"ג העביר הודיית מעשר?! דמימיו, לא נהגו לבער! ומתרץ.. העבירן שלא יתוודו שלא הפרישו הכל כמצוותה הא לבער צריך לבער. ובודאי, אבל בדמאי אין צריך לבער.

תני: נאכל מע'ש של דמאי באנינה ואינו נאכל בטומאה. מה בין אנינה מה בין טומאה? אמר רב נחמן טומאה מצוי' אנינה אינה מצוי', גזרו על דבר שהוא מצוי ולא גזרו על דבר שאינו מצוי. אמר ר' יוסי אפילו כספק טבל לא עשו אותו. אילו בספק טבל ספק ניתקן מ"ש, ספק לא ניתקן שמא אינו אסור לאונן?! אם מפריש מע'ש מחמת ספק-וודאי דאסור לאונן! ברם הכא מותר לאונן.

תמן תנינן התרומה ותרומת מעשר של דמאי זר האוכלן משלם קרן חומש והכא את אמר הכן! דדמאי פטור מחומש אמר ר"ז תמן תנינן ת ר ומ ת מ ע ש ר של דמאי ברם הכא מ " ש של דמאי. א"ר אימי אין המשנה הזאת יוצאת מידי תרומת מעשר של דמאי גם משנתינו עוסקת בזה! מאי כדון? תמן ר"מ דמחמיר בעלמא במידי דרבנן ברם הכא רבנן.

[ר"ז אמר בשם רבנן: בדין היה תרו"מ של דמאי שלא יפריש עליה חומש כשם שאין מוסיף חומש על מע"ש של דמאי, ולמה אמרו שיפריש? מפני גדירה. שאם את אומר לו שלא יפריש אף הוא אינו נוהג בה בקדוש'. אפשרות אחרת.. בדין היה מעשר שני של דמאי שיפריש עליו חומש ולמה אמרו שלא יפריש מפני גדירו שאם את אומר לו שיפריש, אף הוא אינו מפריש כל עיקר!]

רבי בון בר חייא בעא קומי רבי לא, [מפרש מתני' כרב אימי] למה לי דמאי אפילו ודאי! למה לי מיעוט אפילו רוב! ולא כן תני אין מביאין תרומה מן הגורן לעיר ולא מן המדבר ליישוב אלא א"כ היתה במקום שחיה גוררתה, מביאה ונוטל דמים מן השבט.

6 [ואינו מצווה להשיב אבידה?! אלא אמר ר' יוסי מצווה הוא להשיב אבידה בדבר מועט ואינו מצווה להשיב אבידה בדבר מרובה פירוש חדש: מיעוט=הוצאה מועטת ובודאי, אבל בדמאי א פ י ל ו בדבר מועט אינה מצווה להשיב אבידה דתנינן ומאבדין את מיעוטו בדרכים]

עד כדון כשאין בידו מעות היה בידו מעות שמא חייב לפדות מע'ש –אף שהיא מועט- על המעות, ולהעלות המעות?
רבי ניחומי ברי' דרבי חייא בר בא אמר, אבא היו לו מעות בדיסקיא ולא היה מחללו.

[אתיא דרבי חייא בר בא כר"ז דאמר לעיל דמשנתינו איירי במע"ש ודרבי אילא =ר' לא כרבי אמי דפליג לעיל על ר"ז, ומוקי מתני' בתרו"מ]

דבי רבי ינאי אמרי: פחות מאוכל כביצה מותר לאבדו. בפרוס, אבל בשלם עד גרוגרות. רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק בשלם עד כגרוגרות. בפרוס אפי' כמה מותר?! מה? פליגין כ האים בא ריו"ח להקל בפרוס להתיר אפי' הרבה? ומשני,דה"ק: "אפילו בשלם שרי עכ"פ עד כגר' כדשרינן בפרוס" ר' מנא אמר בדא פליגין דבי ר' ינאי אמרי פחות מאוכל מותר לאבד בפרוס אבל בשלם עד גרוגרות רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק בין בפרוס בין בשלם עד גרוגרות.

רבי הושעיה בעי, מהו להפריש להפריס כל שהוא, ולאבד

ונותנו לעם הארץ ויאכל כנגדו בדמאי. הא בודאי לא. שאין מוסרין ודאי לעם הארץ:

הלכה ג משנה הלוקח לזרע, ולבהמה, קמח לעורות, ושמן לנר, שמן לסוך בו את הכלים, פטור מן הדמאי. מן הכזיב ולהלן פטור מן הדמאי דהוי חו"ל [וה"ה וודאי]. *7* חלת עם הארץ ע"ה נותן חלה לכהן, אי"צ להפריש ממנו תרו"מ ומע"ש, והמדומע נתערב תרומה בדמאי)חולין של ע"ה(, ניתנת כולו לכהן ואינו חושש משום דמאי, והלקוח בכסף מעשר, שירי המנחות, פטורין מן הדמאי. ושמן ערב, בית שמאי מחייבין ובית הלל פוטרין:

גמרא מכיון שלקחו לזרע, לא שנייא היא דבר שזרעו כלה היא דבר שאין זרעו כלה.

אמר רבי יוחנן ותני כן: לקחן לזרע וחישב עליהן לאכילה, באין נתחייבו מחשבה. לקחן לאכילה וחשב עליהן לזרע, לא הכל ממנו א"י להפקיע חיובן:

תני אין זורעין טבל ואין מחפין טבל, אבל מחפין עם העכו"ם טבל מותר רק לסייע לעכו"ם בחיפוי טבל-לא זריעה. השוכח וזרע טבל, פטור. שכבר אבד. בדבר שאין דרכו להתלקט, אבל בדבר שדרכו להתלקט קונסין אותו שילקט אותו. בלא צמח, אבל אם צמח נעשה כדבר שאין דרכו להתלקט: רבי יוחנן כד

הוה אכיל אפי' קופד אפי' ביעה הוה מתקן ריו"ח היה מתקן אפילו בשר או ביצה מפני חשש משקין של הירק שנבלע: אמרו לו תלמידיו לא כן אילפן רבי עשר תעשר את כל תבואת זרעך? דו חשש למשקין שיש בהן.

רבי ירמיה שלח לרבי זעירא חדא מסאנא סל של תאנים, וסמך ר' זעירא על ר' ירמי', ונכשל. דתאנים דלא מתקנא והוה רבי ירמיה סבר מימר: מה ר' זעירא מיכול דלא מתקנא! והוה רבי זעירא סבר מימר מה אפשר דרבי ירמיה משלחה לי מילא דלא מתקנא! בין דין לדין איתאכלת טבל. למחר קם עימי', א"ל: ההוא מסנאתא סל דשלחת לי אתמול מתקנא הוה? א"ל, אמרית מה רבי זעירא מיכל מילא דלא מתקנה. א"ל אוף אנא אמרית כן הוה, מה רבי ירמיה משלח לי מילא דלאו מתקנה. רבי אבא בר זבינא בשם רבי זעירא אמר אין הוון קדמאי בני מלאכים אנן בני נש ואין הוון בני נש אנן חמרין. אמר רבי מנא בההיא שעתא אמרין אפי' לחמרתיה דר' פינחס בן יאיר לא אידמינן אם ראשונים כמלאכים,אנו כבני-אדם.ואים הם כבנ"א, אנו כחמורים [וכשר"ז אכל טבל,הסקנו-דגרועים אנו מחמורים!] כהסיפור

חמרתיה דר' פינחס בן יאיר גנבונה לסטיי בליליא, עבדת טמורה החביאו אותה ג ימים אצלם, ולא טעמה כלום גבהון תלתא יומין דלא טעמא כלום. בתר תלתא יומין איתמלכן מחזרתה למרה, אמרין, נישלחנה למרה דלא לימות לגבן ותיסרי מערתא נמלכו להחזירה לבעלים כדי שלא תמות ותסרח המערה. אפקונה אזלת וקמת על תרעת דמרה שוריית מנהקא הלכה ועמדה על פתח בעליה, והתחילה צועקת אמר לון פתחין להדא עלובתא דאית לה תלתא יומין דלא טעימת כלום. פתחין לה ועלת לה. אמר לון רפב"י למשרתיו יהבון לה כלום תיכול, יהבין קומה שערין ולא בעית מיכל. אמרו ליה: רבי! לא בעית מיכל. אמר לון מתקנין אינון? אמרו לי' אין! אמר לון וארימתון דמיין? אמרו ליה: ולא כן אילפן רבי הלוקח לזרע, לבהמה, קמח לעורות, שמן לנר, שמן לסוך בו את הכלים פטור מן הדמאי?! אמר לון: מה נעביד להדא עלבתא דהיא מחמר על גרמה סגין מה נעשה לעלובה הזה, שהיא מחמרת על עצמה הרבה וארימון דמיין, ואכלת:

תרין מסכינין אפקדון תרין סאין דשערין גבין רבי פינחס בן יאיר, זרעון וחצדין, ואעלון. בעין מיסב שעריהון, אמר לון: אייתון גמליא וחמריא וסבון שעריכון! זרע וקצר ועייל, כשבאו ליטול פקדונם, אמר להם: הביאו גמלים...

רבי פינחס בן יאיר אזל לחד אתר, אתון לגבי' אמרו לי' עכבריא אכל עיבורן. גזר עליהן וצמתון, שרון מצפצפין בא למקום, שעכברים אכלו התבואה, גזר, ונאספו העכברים, והתחילו מצפצפין אמר לון ידעין אתון מה אינון אמרין? אמרו לי': לא. אמר לון: אמרן דלא מתקנה, אמרו ליה: עורבן אמרו בני המקום לרפב"י תהא לנו לערב [כי העכברים אינם מאמינים לנו...] וערבון, ולא אנכון ולא ניזוקו

8 מרגלי מן דמלכא סרקיא שם אומה נפלת, ובלעת חד עכבר, אתא לגבי ר' פינחס בן יאיר א"ל מה אנא חבר?! א"ל לשמך טבא אתית! גזר עליהון וצמתון, חמא חד מגבע ואתא ראה אחד שיש לו כעין גבעה בגבו, אמר, גבי ההן ניהו! וגזר עלוי, ופלטה.

רבי פינחס בן יאיר אזל לחד אתר אתון לגבי' אמרו לי' לית מבוען מספק לן אין מי מעיינות מספקת לנו, אמר להם שמא אין אתם מעשרין וכו' אמר לון דילמא לא אתון מתקנן? אמרו לי' עורבן! וערבון, ומספק להון

רבי פינחס בן יאיר הוה אזל לבית וועד הוה גיניי גביר נהר ששמו גיניי מתגבר, קרע אותו ועבר א"ל: גיניי! מה, את מנע לי מן בית וועדא?! ופליג קומוי, ועבר. א"ל תלמידיו יכלין אנן עברין? אמר לון מאן דידע בנפשי' דלא אקיל לבר נש מן ישראל מן יומוי, יעבור ולא מנכה מי שלא בייש מעולם בן-ישראל, יכול לעבור ולא יוזק

רבי בעי משרי שמיטתא רצה להתיר שמיטה, סלק רבי פינחס בן יאיר לגבי', א"ל: מה עיבורי' עבידין? שאל רבי לר"פ: איך התבואה, ביקש לרמז לו שאין מה לאכול וצריכין להתיר א"ל: עולשין יפות! מה עיבוריא עבידין? א"ל עולשין יפות! כ יש עדיין משהו לאכול ואי"צ להתיר וידע רבי דלית הוא מסכמה עמי'. א"ל מישגח רבי למיכל עימי ציבחר פטל יומא דין? האים אתה רוצה לאכול עמי קצת תבשיל? א"ל אין. מי נחית כאשר ירד ר"פ לאכול עים רבי חמא מולוותא דרבי קיימין ראה פרידות של בית ר בי)והן מזיקין ואסור לקיימן(אמר כל אילון יהודאי זנין?! יהודים מקיימים דברים כאלו?! [פרידות שמזיקות..] אפשר דלא חמי סבר אפוי מן כדון מעכשיו, אפשר שלא אראה עוד פניו! אזלין ואמרון לרבי, שלח רבי בעי מפייסתי', מטון ביה גבי קרתי, אמר, בני קרתי קורבין לי! שלח רבי שלוחים לפייסו, אמר רפב"י: בני עירי קרובים לי יותר! ונחתו בני קרתי' ואקפון עלוי בני עירו הקיפו את רבי אמר לון, רבי, בעי מפייסתי'! שבקוני' ואזול לון אמרו שלוחי רבי: רבי רוצה לפייסו, אז הניחום לקרוב אמר, בני דידי קורבין לי!! נחתת אישתא מן שמיא ואקפת עלוי, אזלון ואמרון לרבי, אמר, הואיל ולא זכינן נישבע מיני' בעלמא הדין ניזכי נישבע מיניה בעלמא דאתא ירד אש מן השמים והקיף את רפב"י, אמר רבי: לא זכינו בעולם הזה, נזכה לשבוע מפניו בעוה"ב

רבי חגי בשם רבי שמואל בר נחמן: מעשה בחסיד אחד שהיה חופר בורות שיחין ומערות לעוברים ולשבים פעם אחת היתה בתו עוברת לינשא ושטפה נהר והוון כל עמא עללין לגבי' בעיין מנחמתיה ולא קביל עלוי מתנחמה. עאל רבי פינחס בן יאיר לגבי' בעי מנחמתיה ולא קביל עלוי מתנחמה. אמר לון: דין הוא חסידכון?! וכי זה הוא חסיד שמתרעם על מדת בוראו?! אמרו ליה: רבי! כך וכך היה עושה, כך וכך אירעין. אמר, אפשר שהיה מכבד את בוראו במים והוא מקפחו במים?! מיד נפל קול הברה בעיר באת בתו של אותו האיש. אית דאמרי, בסיכתא איתערית נאחזה בקוץ ואית דאמרי, מלאך ירד בדמות רבי פינחס בן יאיר והצילה. רבי חנינ' בן דוסא הוה יתיב אכול בלילא שבת, פחת פתורא

קומוי, אמרו לי' מהו כן? א"ל תבלין שאלתי משכינתי ולא עשרתיו, והזכיר תיניין נזכר התנאי)שיכולים להתנות מע"ש לעשר דמאי(ועלה השולחן מאיליו. רבי טרפון הוה יתיב אכול ונפיל פיתותא מיני', אמרי לי' מהו כן? א"ל קורדם שאלתי, ועשיתי על גבו טהרות.

[יין קנה יין לצורך... למורייס, ויין לאלונטית, קטניות לעשותן טחינין, חייבים בדמאי ואין צורך לומר בודאי] הן עצמן שקונה מע"ה מורייס ואלונטית פטורין מן הדמאי. 9 מה אנן קיימי'? אין כרבי תרומות 11 , אפילו בדמאי יהיו חייבין! אין כר"א בר"ש, אפילו בודאי יהון פטורים! אלא כרבי אנן אמרין, בקלין שהקילו בדמאי.

[יין לקילור קמח לעשותה מלוגמה חייבים בודאי] הן עצמן קילור ומלוגמא שלקחן מע"ה פטורים מן הודאי. הכא את אמר פטורים מן הודאי, והכא את אמר פטורים מן הדמאי? כ מה בין רישא לסיפא? כאן על גב גופו הוא בטל! =הרי שותהו ונכנס לגופו! וכאן כיון שהוא נותנו הוא בטל. מלוגמא בטל מיד

והתני קילור של ע"ז אסור בהנייה! שנייא היא דכתיב ולא ידבק בידך מאומה מן החרם. מה בינן לשמרי' של עכו"ם? אלו שמרים של עכו"ם שמא אינן אסורים בהנייה?! [הא שמרים שיבשו אין בהם משום הניית ע"ז]

מגזיב ולהלן פטור מן הדמאי: כזיב עצמה מה היא. תני גזיב עצמה פטורה מן הדמאי:

הלוקח מן החמרת בצור ומן המגורת בצידן פטור כזיב צור וצידן שלשתן חו"ל ופטורין ממעשרות, אך כזיב קרוב לא"י, צור הוא 20 מייל צפונה, 40 מייל צפונה=צידן. "חמרת" רגיל לבא ממקום רחוק, מגורה=אוצר של תבואה. רגילים לאצרו סמוך למקום גידולו. אם באו לצור חמרת, יש להניח שבאו ממקום רחוק, אבל "אוצר" מסתמא בא מא"י, והדין להיפך בצידן, חמרת יש לחשוש שבא ממקום רחוק=א"י, מגורה בא ממקום קרוב=חו"ל. חמר יחידי רגיל לבא ממקום קרוב, וע"כ חייב אף בבא לצור.
הא מן המגורת בצור ומן החמר' בצידן חייב. מחמר יחידי בצור חייב.

חמר שנכנס לצור דרך כזיב, איתא חמי! אילו עמדה לה בכזיב, פ-טורה דקיימ"ל כזיב פטורה בכל גווני. עכשיו שנכנסה לצור חייבת!!

אמר רבי יוחנן: בשעה שגזרו הדמאי לא גזרו על דברי' הללו חלה, מדומע, מע"ש, שירי מנחות אמר ר' הושעיא: אימת קדשי' עליו ואינו נותן לכהן דבר שאינו מתוקן. וחלת עם הארץ- על דעתיה דרבי הושעיא בחלת ע"ה היא מתניתא, 10 אבל חבר שלקח עיסה מעם הארץ והפריש חלתה לא חייב לתקן את "החלה" לפני שנותנו לכהן, דל"ש הטעם "אימת ע"ה", על דעתיה דרבי יוחנן היא הדא היא הדא. והמדומע על דעתיה דרבי הושעיא, בפירות עם הארץ היא מתנית' ששיך אימת ע"ה על המדומע, אבל חבר שלקח פירות

מעם הארץ ונדמעו, לא. על דעתי' דרבי יוחנן, היא הדא היא הדא. מאי נפק מביניהן? סאה עולה מתוך מאה במקום שבטל תרומה בק', אבל חייב להעלות סאה על דעתי' דרבי יוחנן חייבת. על דעתיה דרבי הושעיא פטורה. תני: וכולן שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלה מה שעשה עשוי על דעתיה דרבי יוחנן ניחא דאין סיבה מיוחדת לפטור דברים האלו על דעתיה דר' הושעיא, מתוקנין, ואת אמרת הכן?! מפני אחד שאינו מתקן שאין אימת קדשי' עליו.

הלקוח בכסף מע"ש..רבי בון בר חייא בעי קומי ר' זעירא, עד כדון בכסף מעשר של דמאי, אפילו בודאי?

תני: וכולן חלת ע"ה והמדומע... שקרא שם לתרומת מעשר או למעשר שני שלהן מה שעשה עשוי. רבי אלעזר אמר חוץ משירי מנחות אף בדיעבד לא חיילא שם מע"ש או תרו"מ עליה רבי ירמי' אמר השאר =לקוח בכסף מעשר שני, פליגי תנאי אי חיילא שם תרו"מ עליה במחלוקת: רבי יוסי בעי היידן מחלוקת? מה נן קיימין אין כר"מ היא מעשר היא שירי מנחות לא עשה ולא כלום לר"מ תרוויהו ממון גבוה, ולר"י תרוויהו ממון הדיוט! כרבי יהודא מה שעשה עשוי: *11* אמר ר' מנא אזלית לקסרין ושמעית רבי חזקיה יתיב ומתני המקדש בחלקו בקדשי קדשים או בקדשים קלים אינה מקודשת "רבי אלעזר אומר ד"ה אף ר"י מודה דקדשים ממון גבוה ואינה מקודשת רבי יוחנן אמר במחלוקת" ואמרית לי' אני אמרתי לר' חזקיה מן מאן שמע רבי הדא מילתא? ואמר לי, מן רבי ירמיה. ואמרית, יאות! רבי ירמיה דהוא שמע הדא דר"א ד"ה..., הוא דאמר: והשאר במחלוקת מכיון ששמע מר"א דלכו"ע קדשים ממון גבוה. נמצא דאף לר"י דמע"ש ממון הדיוט, קדשים הוי ממון גבוה,והיינו דקאמר "השאר במחלוקת", כלומר קדשים לכו"ע לא חייל, ומע"ש פליגי ביה ר"י ור"מ , רבי יוסי דלא שמיע לי', צריכה ליה: היידה מחלוקת אין כר"מ היא מעשר שני היא שירי מנחות לא עשה ולא כלום אין כרבי יהודא מה שעשה עשוי:

תני אמר רבי יודה: לא פטרו בית הלל אלא שמן של פלייטון שאין ניכר בו הצמח, משא"כ בוורד בלבד.
אחרים אומרים בשם רבי נתן: מחייבין היו ב"ה בשמן וורד ווירדינון:

הלכה ד משנה הדמאי מערבין בו ומשתתפי' בו מברכין עליו ומזמנים עליו ומפרישין אותו ערום ובין השמשות ואם הקדים מעשר שני לראשון אין בכך כלום שמן שהגרדי סך באצבעותיו חייב בדמאי ושהסורק נותן בצמר פטור מן הדמאי:

גמרא מפרישין אותו ערום שאינו טעון ברכה: ובין השמשות הדא דתנינן ספק חשיכה ספק לא חשיכה: תני רבי חלפתא בן שאול מחללין דמאי במרחץ, שאינו טעון ברכה. הא ודאי טעון ברכה. רבי מנא בעי קומי רבי יודן. כיצד הוא מברך? אם היו פירות, על פדיון מעשר שני, אם היו מעות על חילול מ"ש.

אם הקדים שני לראשון אין בכך כלום. בשעבר, הא בתחילה לא. רבי בא בריה דרבי חייא בר ווא רבי חייא בשם רבי יוחנן: מותר להקדים שני לראשון בדמאי. רבי יעקב בר אחא בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי: לא יעשה ואם עשה מה שעשה עשוי.

[מהו ליקבוע שני במקום ראשן? כבר עשהו ראשון וחוזר ועושהו שני רבי *12* יוסי בן שאול אייתי ליה אריסי' פירי, א"ל צא וקבע ראשון, וחזר ואמר ליה צא וקבע שני. וחש לומר שמא קבע שני במקום ראשון? הדא אמרה שמותר לקבע שני במקום ראשון]

עולא בר ישמעאל בשם רבי יוחנן: פוטר אדם את טבלו בסאה אחת של טבל. כיצד הוא עושה? מביא סאה אחת של טבל ועושה אותה שני [כדלעיל דשרי להקדים] ופודה אותה, וחוזר ועושה אותה מעשר..ושוב..תרומת מעשר למקום אחר.

נחת עולא לתמן ואמרה בשם רבי יוחנן וחברון עלוי, ירד לבבל ו"נתחברו עליו" להפריכו התיב רב ששת והא מתניתא 7:6 פליגא: היו לפניו שתי כלכלות של טבל. ותני עלה: נוטל מן השניה שני תאני', ושני "עישורים ועישורו של עישור...". עיין הפירוש בארוכה ויטול תאנה אחת ויעשה אותו שני, ויפדה ויחזור ויעשה אותו תרומת מעשר למקום אחר!

A נוטל 1.111111 מכלכלה השניה לתקן 10 שבראשונה [מדין טבול למעשר] ושוב B נוטל עוד 1.111111 מכלכלה השניה לתקן 10 שבראשונה [מדין טבול למע"ש] שים לב: הפרשת 1.11111 A מתקן ר ק את 10 שבראשונה --- לא את התאנה ותשיעית תאנה [B[1.111111 שיטול אחר כך. נמצא אותו המע"ש שהפריש, עדיין טבול למע"ר

סוף דבר גוונא דמתניתין: מתחיל ב12.222222 תאנים, נוטל 1.111111 למע"ר, וחוזר ונוטל 1.111111 למע"ש ---ונשאר ב10 תאנים מתוקנים-----אך 1.11111 שהפריש לשם מע"ש---טבולים הם למע"ר

אם היה רוצה לתקן ה כ ל כדת וכדין היה מתחיל ב 12.34567890123 תאנים , מפריש 1.234567890123 לשם מע"ר---- ושוב מפריש 1.1111111 לשם מע"ש ----ונשארו בידו 10 תאנים מתוקנים

With fractions: in order to have 10 figs totally tithed, we must start with 10*[10/9]*[10/9] =12 and 18/81 figs. Then you multiply twice by 9/10 [for both separations] to “undo “ the factor of 10/9-----to get back to the final 10 edible figs. However the mishnah says that we start with only 12 and 2/9 figs, then we separate 1 and 1/9th to correct o n l y 10 figs [not the 1 and 1/9th fig that will be separated in a moment..] then we seperate 1 and 1/9 th fig for maaser shenee [but this masser shenee is TUVEL lemaaser rishon, however we don’t worry about it, as we see in the case of hakdamah masser shenee lurishon]

אמר רבי מנא ואין שני שבראשונה [לעיל קרי ליה "שניה" ואנחנו נפרש כדלעיל], טבול לראשון שבשניה?! איך מפריש מן השנייה תאינה לשם מעשר שני, הא תאינה הלזו, לא תוקן [שהרי תאינה ראשונה תיקן]מטבול-מע"ר [ר ק את הכלכלה הראשונה] לא את תאינה הלזו שלוקח מן כלכלה השנייה]] אמר *13* רבי חנניה תמן כרי שהוא טובל לראשון ולשני אין בעיה! [רק נתחדש הדין שאין אנו א ו ס ר י ן תאנת מע"ש משום "טבול למע"ר"] ברם הכא, שני שנתקן מחמת ראשון, את חוזר ועושה אותו ראשון?! כאן יש בעייה אחרת לגמרי: איך משתמש בזו התאינה [שכבר הופקע ממנו דין מעשר ראשון—שהרי מיד כשהפרישו לשם מע"ש, הותר הוא עצמו באכילה, ואינו "טבול ל מ ע " ר " --בלי ש ו ם תיקון אחר—-דזה דין של "היתר הקדמה"] לשם מעשר ראשון

שמן שהגרדי סך באצבעותיו חייב בדמאי. מה שהסורק נותן בצמר פטור מדמאי. מה בין זה לזה? זה על גב גופה בטל וכיון דגופו נהנה, חייב בדמאי וזה על גב צמר הוא בטל

פרק ב

הלכה א משנה אלו דברים מתעשרין דמאי בכל מקום אף אם לוקחן בחו"ל, חייב לעשרן דמאי, דמסתמא גדילין מינין הללו בא"י הדבילה והתמרים והחרובין האורז והכמון.

האורז שבחוצה לארץ אם ידוע בסימניו שגדלה בחו"ל,פטורה אף במשתמש בא"י כל המשתמש ממנו פטור:

גמרא תמן תנינן שום בעל בכי ובצל של רכפה וגריסין הקילקין ועדשין המצריות פטורין מן המעשרות וניקחין מכל אדם בשביעית [דמינין אלו גדילין רק בחו"ל]. המינין הללו ע"י שיש כיוצא בהן בא"י צרכו חכמים ליתן להן סימן. אבל האלצרין והפסטקין Pistachios & pine-nuts והאצטרובלין, ע"י שאין כיוצא בהן בארץ ישראל, לא צרכו ליתן להם סימן כל סוגים השונים באים רק מחו"ל, וכולן פטורין אין צורך לדעת איזה סוג היא .

אמר רבי אבין הדא מתניתא, חילופא מ ש נ ת י נ ו מונה דברים ב ל י סימן. חיוב המינין האלו, ע"י שאין כיוצא בהן בחוצה לארץ, צרכו חכמים למנותן = הוזקקו חכמים [ואשגרת לישנא היא] משנתינו- מונה כל המינין שאין צורך לדעת סימנין מאיזה מדינה בא, דבאים ר ק מארץ. והא דבילה בבוצרה! שחיקה היא. והא תמרין באלכסנדיא! דקיקין קטנים אינון. והא חרוב בביארי! גידוד מלא בליטות הוא. והא *14* אורז בחולתא! שם עיר בחו"ל אבתר הוא סומק הואץ ירוק,אדום-אבל בא"י לבנים הם הא כמון בקיפרוס! עקום הוא:

א"ר אלעזר לא שנו אלא הלוקח מן ישראל, אבל הלוקח מן העכו"ם וודאי לוקח תמרים מן העכו"ם מעשרן וודאי. רבי יוחנן אמר לא שנייא היא הלוקח מישראל היא הלוקח מן העכו"ם, דמאי. רבי לעזר סבר מימר: רוב ארץ ישראל נתונה ביד עכו"ם בעלי הקרקע רובן עכו"ם, ואים גם המוכר הוא עכו"ם, מעולם לא בא ליד

ישראל ויש לעשרן וודאי. רבי יוחנן סבר מימר: רוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל. ואפילו יסבור ר' לעזר כרבי יוחנן רוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל, רבי לעזר חש למעוט. כהדא סירקיא חנות קטן שמוכר תבואה שהיא מסתפקת יום אחד מן האיסור נעשה אותו היום הוכח לכל הימים. רבי יוסי בעי מעתה גר שבא להתגייר אין מקבלין אותו אני אומר מעמון ומואב הוא. ונעשה אותו הגר הוכיח לכל הגרים!! אלא כיני הא: רבי לעזר סבר מימר רוב ארץ ישראל נתונה ביד עכו"ם. ורבי יוחנן סבר מימר רוב ארץ ישראל נתונה ביד ישראל.

ועוד מן הדא: ר' זעירא שלח שאל לר' אלכסנדריא דצדוקא, אילין נקלווסין דהכא, תמרים יפות הנמכרין כאן בא"י ע"י עכו"ם מה אתון משערין בהון? רוב מן העכו"ם או רובן מישראל? רוב ממין הזה גדילין בשדות עכו"ם ומעשרן וודאי, או רובן גדילין בשדות ישראל וחייב לעשרן ר ק ד מ א י? א"ל לית אנן יכלין משערין בהון אלמא אי רובן מישראל, אפילו לוקחן מן העכו"ם מעשרן ר ק דמאי [ול"ח למיעוטא של "הוכח"].

מתניתא מסייע לדין. ומתניתא מסייע לדין.

מתניתא מסייע לרבי לעזר: התגר ישראל הלוקח מן עכו"ם תגר, מעשר דמאי ואי"צ לעשר וודאי, אימתי בזמן שהתגר לוקח מן ישראל.... בכל מקום דמאי. אימתי? בזמן שרוב מכנסו מישראל שהתגר לוקח יבולו אבל אם היה לוקח רוב מן העכו"ם, ודאי

מתניתא מסייע לר' יוחנן: תני רבי נחמיה אמר: אחד עכו"ם ואחד ישראל אחד כותי ואחד עם הארץ, פעמים שהוא לוקח מן העכו"ם, פעם אחת! מישראל, דמאי אלמא אפילו התגר עכו"ם, וגם רוב פעמים לוקח מן העכו"ם,--מעשר ר ק דמאי [ועדיפא מדריו"ח]

התגר, בכל מקום, דמאי...לישייליה ממאן לקח!! רבי *15* חייא בר אדא בעי קומי רבי מנא ממי לקח האיש הזה? נאמר, מישראל, דמאי. מן העכו"ם, ודאי! תיפתר שהיה התגר עכו"ם, ועכו"ם וישראל מטיילין לפניו. איירי באינו זוכר ממי לקח

התיב רב הושעיא והא מתניתא מסייע לרבי יוחנן: דתני אמר רבי יודא לא הוזכרו רימוני בדן וחציר גבע פירות חשובין, ונאמרה איזה הלכה בבית המדרש אודותן אלא שהן מתעשרין ודאי בכל מקום. מה אנן קיימין? אם בלוקח מישראל בהדא תנינן ודאי?! אלא כי אנן קיימין בלוקח מן העכו"ם, הא שאר כל הדברים דמאי! דווקא הני דחשובין ולא מעשרן בעל השדה היהודי ע"ה אמר רבי שמואל בר רב יצחק בודאי אנן קיימין ובלוקח מ י ש ר א ל אנן קיימין ושפיר יש לדייק: הא שאר הדברים דמאי תיפתר שהיה אגרונימוס גוי ודוחק עליו להיות מוכר בזול שר ממונה לקציצת שער התבואה והתירו לו להיות מוכר טבלים ע"כ בפירות היקרים

והחשובים, יש להניח שהשתמש ב"היתר" הזה והלוקח יחוש לעצמו:

איזהו התגר? דהקילו בו לעיל כל שהביא ושנה ושילש. רבי יונה בעי, הביא ג' משואין כאחת, אין זה תגר. זה אחר זה, הרי זה תגר רבי יונה בעי, למפרע הוא נעשה תגר, או מכאן ולהבא? מה נפק מביניהון, עבר ותיקן, אין תימר מכאן ולהבא, אין מעשר מזה על זה מה שהביא ראשון, וודאי [כבעה"ב גוי שמוכר]. רבי מנא בעי, הוא ובנו ופועלו מהו שיצטרפו לג' משואות כאחת? ויהיה על כולם תורת "תגר" לעשרן דמאי. רבי יונה בעי, ספינה הבאה מרומי כמה מינין יש בה, את רואה אותה כאלו אחת? אם יש לחשב סוגים שונים ממין אחד, כג' מינים, לענין תגר

הפירות לא הילכו בהן לא אחר הריח ולא אחר המראה ולא אחר הטעם ולא אחר הדמים אלא אחר הרוב אם רוב פירות מאותו המין באו מחו"ל—אע"פ שיש "סימנין" אחרים לחיוב—פטור רבי יעקב בר אחא בשם רבי יוחנן אם היה יין כגון יין חדש ויין ישן הלכו בו אחר הטעם

א"ר מנא אזלית לקיסרין וחמיתון נהיגין בהדא דבילתא, שוריי ודלא כמתני'. שאלית לרבי יצחק ב"ר אליעזר ואמר לי כך נהג זוגא, שוריי. רבי יצחק ב"ר אליעזר בשם זוגא דקיסרין: כל דחמי מיא כל שרואה את המים יש לנהוג היתר בדבילה שוריי. 16 אית דבעי מימר עד מגדל מילחא. ואית דבעי מימר עד מערת טלימון: אמר רבי אבא מרי מיליהון דרבנן אמרי: כל המינין אסורין בקיסרין החיטים הפת והיין והשמן והתמרים האורז והכמון. ולא פרשינן דבילה! ומדחה.. בגין דתניתא כבר שנה במשנתינו דבילה מתעשרת בכ"מ, להכי שייריה!. והא תנינן אורז וכמון, ופרשתנון! הוי, שייריה היא הרי ברייתא חוזרת ומונה כל הדברים, ושייר דבילה, אלמא דווקא שייריה.

הרי אלו בשביעית היתר. בשאר שני שבוע דמאי. הרי אלו בשביעית היתר סיומא דברייתא דקיסרין: מינין הנ"ל מותרין בשביעית ויהיו בשביעית שביעית! ניחוש שבאין מפירות שביעת שנזרעו באיסור! שביעית, ישראל משמטין ועכו"ם פטור, וישראל ועכו"ם רבים על כותיים. בשאר שני שבוע דמאי, ויהו וודאי? ישראל מתקנין ועכו"ם בקיסרין פטורין, ישראל ועכו"ם רבים על כותיים.

עד היכן קיסרין? פונדקא דעמודא פונדקא דטיבתא עד כפר סבא וצירן, ודאי כקיסרין לענין היתר דבילה. בולבסין בצלים הנמכרין בקיסרין הרי אלו אסורים מפני שרובן באין מהר המלך. רבי חייא בר אבא אמר בלבנין. ורבנן דקיסרין אמרי באדומין.

רבי זעירא רבי חייא בשם רבי יוחנן: רבי התיר בית שאן מפי יהושע בן זריז בן חמיו של ר' מאיר. שאמר אני ראיתי את רבי מאיר לוקח ירק מן הגינה בשביעית. והתיר את כולה. א"ר זעירא הדא אמרה אסור לבר נש למיעבד מלה בציבורא. אני אומר אותה הגינה היתה מיוחדת לו, לא של איש אחר

החשוד על עבודת קרקע בשביעת והתיר את כולה?!

רבי התיר בית שאן, רבי התיר קיסרין, רבי התיר בית גוברין, רבי התיר כפר צמח, רבי התיר ליקח ירק במוצאי שביעית מיד, ואי"צ להמתין בכדי שיעשו והיו הכל מליזין עליו. אמר להו באו ונידיין! כתיב וכיתת נחש הנחושת. וכי לא עמד צדיק ממשה עד חזקיהו להעבירו?! אלא אותה עטרה הניח לו הקב"ה להתעטר בה. ואנו העטרה הזאת הניח הקב"ה לנו להתעטר בה!

רבי יהושע בן לוי היה מפקד לטלייא לא תיזבין לי ירק אלא מן גינתא דסיסרא עכו"ם, וס"ל יש קנין להפקיע, 17 קא עימי' הזכור לטוב אליהו הנביא אמר לו שזה היה שייך ליהודי, וגזלו עכו"ם א"ל זיל אומר לרבך לית הדא גינתא דסיסרא! דיהודא הות, וקטלו, ונסבי' מיניה. ואין בעית מחמרא על נפשך, אשתווי לחברך!!

רבי יוסי דכפר דן בשם רבי בן מעדיה המינין האסורים שחייב לעשרן וגם קד"ש נוהגת בם בבית שאן: הקצח והשימשום והחרדל והשום הבולבוסין האפונים השחורים ובצלים הנמכרים ובני המדינה בצלים הגדילים סמוך לעיר הנמכרים במידה ופול הנאגד בשיפה, מינתה הנאגד בפני עצמה.

והאסטפניני מין לפת לעולם. וקפלוטות מין כרוב מן עצרת עד חנוכה. [אמר רבי זעירא מן העצרת עד חנוכה- איסור רבה על ההיתר באין ממקום חיוב, מן החנוכה עד העצרת- ההיתר רבה על האיסור] [ולענין ספיחין: מראש השנה עד חנוכה- אסור ספיחין דגדילין בא"י גופא, מן חנוכה עד עצרת- היתר ספיחין חזקה שגדלו בבית שאן-ואין בהן איסור שביעית מן העצרת עד ראש השנה- צריכה]

הקישואין והדלועין והאבטיחים ומלפפונות והיין והשמן ותמרין אפסיות וי"א אף התורמסין ופתחלה י"א "תחלא"= שחליים הרי אלו בשביעית שביעית דוודאי באו מחוץ לבית שאן. בשאר שני שבוע מה? רבי יונה אמר דמאי. רבי יוסי אמר ודאי. ולא פליגין מה דרבי יונה אמר דמאי, בלוקח מן הבלנקי' רוכל הנושא פירות ומוכרן ומה דר' יוסי אמר ודאי, בלוקח מן הגינה.

עד היכן יש קולא דבית שאן? פרשתא וריצפתא ונפשא דפגוטי עד כפר קרנים וכפר קרנים כבית שאן.

ר' יונה בשם ר"ש בן זכריה המינין האסורים בפנייס עיר שלא כבשוה, אבל חזקת פירותיה מא"י: האגוזים והאורז והשומשמין ופול המצרי. גמליאל זוגא אמר אחיניות הבכורות דורמסקין הממהרות להתבשל. אמר רבי יונה הדא דתימר מתרנגול קיסרן ולמעלן, אבל מתרנגול קיסרן ולמטן, כארץ ישראל היא.

מינים האסורין בפנייס רבי יונה בעי, היתה שדהו זרועה ירק ובא ומצא בה אורז, ירק מותר ואורז אסור?! אורז מלמעלן וירק מלמטן קרוב לא"י, ירק מותר ואורז אסור?!

אבל רוב השדות הללו סביבות פנייס אין עושות המינין הללו. ואפילו תימר רוב השדות הללו עושות מינין הללו,רוב המינין הללו אינן באות אלא מן האיסור מאמצע א"י.

תנא האורז שבחולת אנטוכיא מותר במקומו רק כשלוקחו שם [מפני שגדל ש ם אורז הרבה] רבי לעזר ב"ר יוסי התיר עד בירות. רבי יונה בעי, וכמדתה לכל רוח האים אורז מותר גם במקומות הרחוקים מאנטוכיא כמדת רוחק בירות?

18 אילו עיירות אסורות יש קדושת שביעית בתחום צור: שצת ובצת ופי מצובה עלייתה וחנותה תחתייה ובית כריא וראש מנא ואמון ומזי שמות עיירות שכבשוהועולי בבל. אמר רבי מנא הדא דאת אמר בראשונה. אבל עכשיו יש סוסיתה עיינש ועין תדע ורם ברין ועיון ויערוט וכפר וחרוב ונוב והכפיה וכפר צמח. רבי התיר כפר צמח. רבי אימי בעי ולא ממעלי מסין הן לשלטון שבא"י ? סבר ר' אימי ממעלי מסין כמי שנתכבשו. אילו עיירות שהן מותרות בתחום צור: נכי צור וצייר וגשמיו וזיזין ויגדי חמס ודבב חרבתיה וכרכב דבר חזרג.

חד טעין דצמוקין לעניין שביעית עאל לטבריא שאל גמליאל זוגא לרבי בא בר כהנה אמר לו אין כל ארץ ישראל עשוי משאוי אחד של צמוקין. ואין כל ארץ ישראל עשוי משאוי אחד של צמוקין?! אלא כן אמר ליה אין מקום בארץ ישראל עושה משאוי אחד של צמוקין ובוודאי מחו"ל בא . חד בר נש אייתי חדא אשפלה סל דקפלוטין leek לרבי יצחק בר טבליי שאל לרבי יוסה. א"ל פוק שאל לחנניה בן שמואל דתנייתא, נפק ושאל לי', א"ל מתניי' לא יחמי לי, שמועה אמר לי איני יודע משנה, רק שמעתתא. דאמר רבי ייסא בשם רבי יוחנן איתפלגין רבי ור"א בר"ש חד אמר אמר מקומו. חרנה אמר אחר מעמדו. רבי אבהו אמר. רבי אמר אחר מקומו. והורי ליה כהדא דר"א ב"ר שמעון אחר מעמדו והתירו ר' יוחנן [כי במקום שעמד--נהגו העם מצוות שביעית כתקונה] [הדא דתימא באילין אשפלתא, ברם באילין טוענייא, כל עמא מודיי אחר מקומו] במשא ג ד ו ל לכו"ע אחר "מקומו" ואסרינן ליה

היה מקומו ומעמדו היתר, והוא עתיד להעבירו דרך איסור =רק ע ב ר דרך איסור [יישוב של א"י] אותו האיסור כמי שלא העבירו.

רבי בא בר כהן בעי קומי רבי יוסי לא כן אמר רבי חייא בשם רבי יוחנן רבי וחבירו הלכה כרבי. ואמר רבי יונה ואפילו רבי אצל ר"א בר"ש מקל ריו"ח כראב"ש ולמה? א"ל מה את בעי מרבי יוחנן? ר'

יוחנן כדעתי' דר' יוחנן אמר קל הקילו בשביעית שהיא מדבריהם. אית דבעי מימר: נצטרפה דעתו של ר' יוחנן עם ר"א בר"ש, וירבו על רבי:

הלכה ב משנה המקבל עליו להיות נאמן שאין על פרותיו תורת דמאי. מעשר את שהוא מוכר. ואת שהוא אוכל. ואת שהוא לוקח. ואינו מתארח אצל עם הארץ.

רבי יהודה אומר: המתארח אצל עם הארץ נאמן. אמרו לו: על עצמו אינו נאמן, כיצד יהא נאמן על של אחרים?!

[מי שיש עליו תורת "נאמן" שרי לאכול אצלו]

גמרא מה שהוא לוקח- על מנת לאכול. והא תנינן את שהוא אוכל? אלא את שהוא לוקח- ע"מ למכור. והא תנינן את שהוא מוכר? אלא את שהוא לוקח- ע"מ למכור. את שהוא מוכר- מפירות מכנסו.

תני אמר רבי יודה: מימיהן של בעלי בתים לא נמנעו להיות מתארחין אצל בעלי בתים חביריהם,

אעפ"כ נוהגין בפירותיהם מתוקנין לתוך בתיהן.

פליגי אמוראי בדברי ר' יודא אמר רבי יונה: חברין אינן חשודין לא לאכול ומסתמא התארח ולא אכל!! ולא להאכיל. אמר רבי יוסה: חבירין חשודין לאכול, ואינן חשודין להאכיל.

מתני' פליגא על רבי יוסה [החשוד על דבר אחד, חשוד על הכל דברי ר"מ] וחכ"א אינו חשוד אלא על א ו ת ו דבר בלבד!!

19 מיליהון דרבנן מסייעין על רבי יוסה: דאמר רבי חנינא רבי ייסא בשם רבי יוחנן: לא אמר ר' יודה דשרי להתארח אצל מי שמתארח אצל ע"ה... אלא בסוף בדיעבד אבל בתחילה אוף רבי יודה מודי. אין תימר חברין אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל, מה בין בתחילה מה בין בסוף? לישתרי לכתחלה!

תני המקבל עליו להיות נאמן חוץ מדבר אחד אין מקבלין אותו. החשוד על דבר אחד חשוד על הכל. רבי יודה אומר אינו חשוד אלא על אותו דבר בלבד: תני הנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות. תניתה רבי ינאי בי ר' ישמעאל ואמר טעמא הדא דתימר במתארח אצלו הקילו לסמוך על "נאמנות" בעלמא אבל ברבים שיהא פירותיו בחזקת מתוקנין אינו נאמן עד שיקבל עליו ברבים.

רבי זעירא רבי יסא בשם רבי יוחנן: אפילו חבר ששלח לחבר, צריך לעשר הנותן. ואסור לו לסמוך שבוודאי יעשר המקבל. [והמקבל פשיטא דחייב--שהרי אוכלו] ר"ז בעי קומי רבי יסא, כגון אני לרב שמואל בר רב יצחק, ורבי שמואל בר רב יצחק לי? א"ל מה את בעי מרבי שמואל בר רב יצחק דכל מה דהוא אוכל משוקא הוא אכל ופשיטא דמעשרו תיכף כ ש ל ו ק ח ו מן השוק

הוא נאמן ואשתו אינה נאמנת, לוקחין ממנו ואין מתארחין אצלו. אבל אמרו הרי כדר עם הנחש בכפיפה. אשתו נאמנת והוא אינו נאמן, מתארחין אצלו ואין לוקחין ממנו, אבל אמרו תבוא מאירה למי שאשתו נאמנת והוא אינו נאמן. תני לא ישמש חבר במשתה ע"ה ולא בסעודת ע"ה אלא אם כן היה הכל מתוקן ומעושר תחת ידו. ואפילו מניקת של יין ואם שימש חבר במשתה עם הארץ ובסעודת עם הארץ, הרי זו חזקה למעשרות. ראו אותו מיסב, אינה חזקה. אני אומר על התנאים שבלבו הוא מיסב. בנו מיסב אצלו =סמוך לו, צריך לעשר על ידיו. האב החבר חייב לעשר בשביל בנו-דמסתמא סומך עליו, אבל חבירו אין סומך עליו, ויש לומר שיעשר לעצמו חבירו, אין צריך לעשר על ידיו:

הלכה ג משנה המקבל עליו להיות חבר, זהיר בטהרה. אינו מוכר לע"ה לח ויבש. ואינו לוקח ממנו לח. *20* ואינו מתארח אצל ע"ה. ולא מארחו אצלו בכסותו.

ר' יהודה אומר: אף לא יגדל בהמה דקה ולא יהא פרוץ בנדרים ובשחוק, ולא יהא מיטמא למתים, ומשמש בבית המדרש. אמרו לו: לא באו אלו לכלל אי"צ כל זה:

גמרא אינו לוקח ממנו לח הא יבש מותר שעמי הארץ נאמנים על הכשירות. ותני כן: נאמן עם הארץ לומר הפירות הללו לא הוכשרו. אבל אינו נאמן לומר הוכשרו אלא שלא קבלו את הטומאה.

הא מכלל דו מודי בקמייתא במשנתינו ר"י מודה לת"ק דאסור לו להתארח לית הדא פליגא עלה דר' יונה דרבי יונה אמר חבירין אינן חשודין לא לאכול ולא להאכיל. למה אסרו לו להתארח—הרי יש להניח שהולך שם ומעשר.. שלא ילך ויטמא גופו, ויבא ויטמא טהרות.

ואפילו על דר' יוסה לית הדא פליגא, דרבי יוסה אמר חבירין חשודין לאכול ואינן חשודין להאכיל? =הרי אף אם מתארח, הרי אינו חשוד! תמן למעשרות אבל הכא לטהרות הנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות.

תנא כל הבא צריך לקבל עליו אפי' חבר אפי' תלמיד חכם. אבל חכם שישב בישיבה ישיבת בי"ד אינו צריך לקבל עליו, שכבר קיבל עליו משעה שישב. אמר רבי לא: והוא שקיבל עליו משעה ראשונה.

רבי יוסי בעי, אי משעה ראשונה למה לי חבר אפילו ע"ה!! אתיא דרבי לא כריש לקיש. דר"ש בן לקיש הוה סלק לגבי אילין דבית רבי ינאי והוו נשייא חזיין ליה וערקין מן קמוי כדיי שלא לטמאותו [בנדות]. אמר לון הבי בלכון מיני! תנו לבכם לזאת!! [ליברמן] דנייאל 6:15 ע"ה אני אצל טהרות אמר לנשים: אינכם צריכין לפרוש ממני כי "ע"ה אני אצל טהרות", אלמא אף ת"ח צריך לקבל .

תני: הוא נענה לחבורה, ובניו ובני ביתו נענין לו. אית תניי תני הוא ובניו ובני ביתו נענין לחבורה. ולא פליג, כאן בטפולין לאביהן וכאן כשאין טפולין לאביהם אם סומכין על שולחן אביו סגי בקבלת האב. תני רבי חלפתא בן שאול גדולים נענין לחבורה, קטנים נענין לו. תני מקריבן לכנפיים טהרת ידיים ואחר כך מלמדין לטהרות. אמר ר' יצחק ב"ר לעזר כנפים מדפות *21* והסיטות טהרות מעשרות סדר שמלמדין הבא לקבל עליו בראשונה היו אומרים חבר שנעשה גביי דוחין אותו מחבורתו יצא מגבייתו הרי הוא כחבר. חייא בר בון בשם רבי יוחנן חבר שיצא חוצה לארץ דוחין אותו מחבורתו, אתא קמן, אין צריך קירוב:

הלכה ד משנה הנחתומין לא חייבו אותן חכמים להפריש פירות דמאי אלא כדי תרומת מעשר וחלה ולא מעשר שני)כשאר המעשרין דמאי(, מכיון שאופים הרבה .

החנוונין חנויות=grocery אינן רשאין למכור את הדמאי.

וכל המשפיעין במידה גסה רשאין למכור את הדמאי. אלו הן המשפיעין במדה גסה?כגון הסיטונות ומוכרי תבואה:

נחתום= מאפייה גדולה. פלטר=לוקח מן הנחתום ומוכר ליחידים. חנות=מוכר יין ופת וביצים וכו'

גמרא תמן תנינן הלוקח מן הנחתום כיצד הוא מעשר. הכא את אמר הלוקח מפריש, והכא את אמר הנחתום מפריש?! רבי יונה אמר איתפלגין רבי לעזר ור' יוחנן. חד אמר כאן בעושה בטהרה וכאן בעושה בטומאה אם הנחתום עושה בטהרה, יפריש הוא עד שלא יטמא [כי הטו' מצויה]. וחרנה אמר כאן במידה דקה וכאן במידה גסה כשאופה הרבה לא חייבוהו לנחתום כלל, רק ללוקח ולא ידעון מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוחנן מפני הטהרות. הוי רבי לעזר דו אמר כאן במידה דקה כאן במידה גסה. *22* וקשיא על דר"י, אם בעושה בטהרה יפריש על הכל למה פטרוהו ממע"ש? בדין היה שלא יפריש כלום, שאין מוסרין ודאי לע"ה הא ספק, מ ו ס ר י ן!!

החנוני אין רשאי למכור דמאי. חברייא בשם רבי לעזר דר"מ היא. דר"מ אמר לא התירו למכור

דמאי אלא לסיטון בלבד. התיב רבי יוסי והא מתניתא פליגא. אילו הן המשפיעין במידה גסה כגון הסיטונות ומוכרי תבואה, הוי אית חורנין! משמע שיש גם "אחרים" =מוכרי תבואה [אלמא מתניתין ל א ו ו ר"מ!]

אמר רבי יוסי: לא על הדא רבי אלעזר אמר הדא מילתא, אלא על הדא: דתני בד"א דפטרו נחתום ממע"ש בזמן שהוא מוכר בחנותו או על פתח חנותו. אבל אם היה מוכר בפלטר או בחנותו שהוא סמוך לפלטר מעשר על הכל שהרי כשהנחתום מוכר סחורתו בפלטר— הרי מוכר במדה דקה עליה חברייא בשם ר' לעזר דר"מ היא, היידן ר"מ? ההיא דתנינן לבתרה ר"מ אומר את שדרכו למדוד בגסה ומדדו בדקה, טפילה גסה לדקה. דאזלינן בתר ה ש ת א

[תני ר"ח כן: את שדרכו =מוכר כזה שדרכו..] להימדד בגסה, ומדדו בדקה או בגסה, טפילה דקה לגסה. את שד ר כ ו להימדד ב ד ק ה, ומדדו בדקה או בגסה, טפילה ג ס ה ל ד ק ה] סוף דבר: אזלינן בתר הד ר ך ל א בתר השתא!

וכן. וכאן. פלטר מידה דקה, וחנות=נחתום מידה גסה, טפילה היא גסה לדקה ומחייבינן ליה כדקה

חברייא בשם ר"י: מפני התינוקות דלא ייכלון טבל. רבי לא בשם רבי יוחנן: מידה דקה הואיל והמוכר משתכר המוכר מפריש, מידה גסה הואיל והלוקח משתכר הלוקח מפריש בא ליתן טעם למה חייבו מוכר במדה דקה

מתניתא מסייע לדין מתניתא מסייע לדין. מתני' מסייע לחברייא. רבי נחמיה אמר את שהוא טפל לדקה כדקה, ואת שהוא טפל לגסה כגסה אף אם בדרך מקרה מכר דקה, חייב [מפני התינוקות] מתניתין מסייע לרבי לא: תני רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אמר מדד לו בדקה חייב, *23* אפילו לא מדד לו אלא סאה הוי מדה גסה ורובע צריך לעשר את אותו הרובע דמוכר משתכר באותו הרובע אמר ר"ז בא לפרש דהכל הולך אחר מי שמשתכר,וכר' לא חשבון שכר ביניהן מדד לו סאה לענין רביעין בכלי קטן הואיל והמוכר משתכר המוכר מפריש. מכר לו רביעין לענין סאה הואיל והלוקח משתכר הלוקח מפריש:

הלכה ה משנה ר"מ אומר את = "אדם הרגיל" שדרכו למדוד בדקה ומדדו בגסה טפילה דקה לגסה "נטפל" הדקה לגסה, ופטור ואת שדרכו למדוד בגסה ומדדו בדקה טפילה גסה לדקה.

איזו היא מידה גסה? ביבש שלשה קבין, ובלח דינר

רבי יוסי אומר סלי תאני' וסלי ענבים וקופות של ירק כל זמן שהוא מוכרן אכסרא בלי מדה ומשקל

פטור:

גמרא על דעתיה דהאי תנא נתנו שיעור ליבש לא נתנו שיעור ללח נתנו דמי' ללח לא נתנו דמים ליבש ביבש נתנו "שיעור" ובלח הלכו אחר "דמים". תני רבי חייא הין מידה גסה מן ההין ולמטן מידה דקה. טמן =תומן מידה דקה, מן הטמן ולמעלה מידה גסה. על דעתיה דהדין תניא נתנו שיעור ללח ולא נתנו שיעור ליבש. נתנו דמי' ליבש ולא נתנו דמים ללח.

רבי יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק תניי ב"ד הוא שתהא תרומת מעשר משל מוכר, ומ"ש משל לוקח.

תניי בי"ד מה אנן קיימין? אם במידה דקה, הואיל והמוכר משתכר המוכר מפריש! ואם במדה גסה הואיל והלוקח משתכר, הלוקח מפריש! אמר רבי בון בר חייא תפתר במוכר לו מכנסו במוכר לו מה שגדל בשדהו א"ר יוסי אפילו תימר שלא מכנסו, [ומוכר בגסה] באומר בדעתו נתקן מ ר צ ו נ י אני מתקנו אעפ"כ אמרו לו: תניי ב"ד הוא שתהא תרומת מעשר משל מוכר ומ"ש משל לוקח

רבי לעזר בשם ר' הושעיא תניי ב"ד הוא החלב משל טבח וגיד הנשה משל לוקח. הנהיג רבי אבהו בקיסרין שיהו שניהן משל לוקח בגין דיהוון מדכין טבאות: שינקו החלב היטב

פרק ג

הלכה א משנה מאכילין את העניים דמאי ואת האכסניא [חיילים] דמאי. ר"ג היה מאכיל את הפועלים דמאי.

גבאי צדקה- *24* ב"ש אומרים נותנין את המעושר לשאינו מעשר, ואת שאינו מעושר למעשר. נמצאו כל אדם אוכלין מתוקן.

וחכמים אומרים גובין סתם ומחלקין סתם והרוצה לתקן יתקן:

גמרא אמר רבי יונה מתני' בעניי חברים דווקא התירו [דהם עצמם יעשרון] וב"אכסניא" כרבי יהושע. תני מעשה ברבי יהושע שהלך אחר רבן יוחנן בן זכאי לברור חיל והיו אותן בני עיירות מביאין להן פירות, אמר להן רבי יהושע אם לנו כאן חייבי' אנו לעשר, ואם לאו אין חייבין לעשר דבעינן חצר לקבוע

רבי יסא אמר אפילו בעניי עם הארץ היא מתניתא. אם אמר את בעניי חברים, נמצאת נועל דלת בפני עם הארץ. מה מקיים ר' יוסי ל"אכסניא"? כהדא דתני הגרים עמכם: לרבות את האכסניא גם גויים אוכלים מפירות שביעית רבי לעזר אומר זו אכסניא של עכו"ם ובמשנתינו הכוונה: מותר להאכיל לחיילי גויים [ואפילו הוקבעו]

תני: צריך להודיע. על דעתיה דרבי יונה דו אמר בעניי חברים היא מתניתא ניחא. על דעתיה דרבי יוסי דו אמר בעניי עם הארץ היא מתניתא אפי' מודיעו מהו מועיל? מפני אחד שמתקן

אמר רבי מנא הדא אמרה ת"ק שאוסר להאכיל פועלים דמאי דס"ל דל א ו ו כצדקה דמיא. רק כ פ ר י ע ת חוב אילין דיהבון בביתין פועלים שדרים בבית וניזונים בשכר מלאכתן?? אסור ליתן מדמי שביעית. שאינו אלא כפורע חובו מדמי שביעית. כהדא דתני: אחד שביעית ואחד מעשר שני, אין נפרעין מהן מלוה וחוב. ואין עושין מהן שושבינות. ואין משלמין מהן תשלומי'. ואין פוסקין מהן צדקה לעניים בבית הכנסת. אבל משלחין מהם דבר של גמילות חסד וצריך להודיע שהוא מע"ש או שביעית

תמן תנינן פועל שאינו מאמין לבע"ה.. תמן את אמר הפועל מפריש, [משמע ליה אף שבעה"ב חבר] וכא את אמר בעל הבית מפריש! אמר רבי יונה תמן במאכילו מן המניין. ברם הכא 25 במאכילו מן האבוס אם קוצץ מניין, פועל מעשר [שיודע כמה להפריש] רבי זריקן שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן: רופא חבר שהיה מאכיל לחולה עם הארץ, נותן לתוך ידו ואינו נותן לתוך פיו. בדמאי, אבל בודאי אפילו לתוך ידו אסור. משל חולה, אבל משל רופא אסור. בישראל, אבל בבן נח, אפילו בודאי מותר דאין איסור טבל בפירות גוי משל רופא אסור. אם היה אבר מן החי, אפילו משל חולה אסור, שלא יבא לידי תקלה.

וקשיא על דבית שמאי בגין דו כשר יפסד?! נותן לו כדי תיקונו נותן לעני המעשר, קצת יותר.. מה טעם דב"ש? אפילו תגדרנו, עכשיו יכול את לגודרו, לאחר זמן אין את יכול לגודרו =אפילו ת ק ל עליו עכשיו [משום עניותו להתירו] וליתן לו אינו מתוקן--הרי לאח"ז כשיתעשר א"א להקל עליו מה טעם דרבנן? אם מדקדק את אחריו, אף הוא ממעט בצדקה שהרי מקפיד ש ל א ליתן אינו מעושר לעניי ע"ה --זה חסרון במצוות צדקה!

גבאי צדקה בי"ט לא יהו מכריזין כדרך שמכריזין בחול, אבל גובים בצנעה ונותנין לתוך חיקו,

ומחלקין לכל שכונה ושכונה בפני עצמה. גבאי

קופה בשביעית לא יהו מדקדקין =לא יגבו מעות בחצירות של אוכלי שביעית. נתן להן פת, מותר. שלא נחשדו ישראל להיות נותנין אלא או מעות או ביצות מה שהרוויחו בדמי שביעית, מחליפין בביצים

ר' חנינא בשם רבי פינחס: הדא דתימר שאין גובין מאוכלי שביעית במקום שזורעין ואוכלין שחשודין לזרוע בשביעית וגם לאכול את היבול, אבל במקום שזורעין ולא אוכלין רק מוכרין את היבול לנכרי ופורעין המס, לאכול אינו חשודין, כ"ש להאכיל

כהנים המגבלין בטהרה, לא יהו מדקדקים בחצירות של אוכלי שביעית דרך הכהנים לגבל עיסות בטהרה, וליטול החלה—אך מי שחשוד על השביעית אסור לסייעו.. אית תניי תני מדקדקין. אמר רבי פינחס מאן דתני אין מדקדקין- מפני חלתן שהרי אסור לכהן לאכול החלה מ"ד מדקדקין- מבריחו מן הקלה ומכניסו לחמורה?! טבל בעון מיתה, שביעית בלא תעשה. כיצד הוא עושה? אמר *26* רבי חונה מביא כהן חשוד לאכול פירות שביעית ומטבילו, ומאכילה לו. ולא נמצא מוסר טהרות לע"ה? אמר רבי מנא מביא כהן חשוד ומטבילו ומשמרה עד הערב ומאכילה לו. ולא נמצא מחזיק יד עוברי עבירה כהן הזה שאוכל פ"ש? ר"ש בר כרסנא בשם ר' אחא משמרה עד ערב הפסח ושורפה:

הלכה ב משנה הרוצה לחזום עלי ירק להקל ממשאו, **לא ישליך עד שיעשר.**

הלוקח ירק מן השוק ונמלך להחזיר, לא יחזיר עד שיעשר. שאינו מעשר =מחוסר **אלא מנין**

היה עומד ולוקח, וראה טעון אחר יפה ממנו, מותר להחזיר. מפני שלא משך דווקא ברישא שנמלך ואינו לוקח כ ל ל חייב לעשר מה ש מ ח ז י ר:

גמרא לא ישליך.. אמר ר"א דר"מ היא דר"מ אמר לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד ולא למוכר במדה גסה. שנייא היא שהזוכה זוכה בדקה

נימא תנא ד מ ת נ י ת י ן דלא כר"מ..ולית הדא פליגי על דר"מ דר"מ אמר כיון שאדם מבקיר דבר ויוצא מרשותו הפקרו הפקר? וניזיל בתר שעת ההשלכה [מדה גסה]

27 ואפילו על דר' יוסי לית הדא פליגי? דרבי יוסי אמר אין ההפקר יוצא מתחת ידי הבעלים אלא בזכייה? והרי כשמשליכו עדיין ברשותו הוא—ולמה חייב לעשרן ?

חזקיה אמר אין מחוסר לבעלין אלא מניין

כיצד הוא עושה? נוטל מן העלין ומתקן. ואינו אסור משום גזל? כהדא ר"ש בר כהנה הוה מסמיך לר' לעזר , עברון על חד כרם, א"ל אייתי לי חד קיסם מחצד שיניו. חזר ואמר ליה לא תיתי לי כלום. אמר, דאין אייתי, כל בר נש ובר נש מיעבדן כן, הא אזיל סייגא דגוברא וילך לו הסייג.. רבי חגי הוה מיסמך לרבי זעירא עבר חד טעון חד מוביל משוי דקיסין, א"ל אייתי לי חד קיסם מחצד שיניי. חזר אמר לי' לא תיתי לי כלום. דאין אייתי כל בר נש ובר נש מיעבד כן, הא אזילא מובלא דגוברא. לא ר"ז כשר כל כך, אלא מילין דיוצר שמע לן ניעבדינן לא שאני כשר כל כך, רק שאני מה שהשמיעני יוצרי---אני עושה..

רבי אבהו בשם רבי יוחנן כיון שמשך קנה לא היה חסר אלא ממני ליה

כיצד הוא עושה? נותן דמי אחת מהן, ומתקן. ולא נמצא עושה תקלה לבאים אחריו שמא יפרשו מן הפטור על החיוב! עושה אותן ציבור לפניו וידעו ליקח זה בפני עצמו

ויקבע אותן תוך פירותיו ? יפריש מפירותיו שב ב י ת ו על ירק שבשוק [שממשך] ולא כן תני קובע אדם מעשרותיו של חבירו לתוך פירותיו, ואפילו עושה תקלה לבאים אחריו מי שמכר לע"ה ושכח לעשרן, וא"י לרוץ אחריו, יעשר משלו על הפירות שביד ע"ה [אף שיש חשש "תקלה"] אמר רבי חיננא תקנו בלוקח ולא תקנו במחזיר כיון שאפשר בדרך אחרת

כיני מתני' היה עומד ובירר

עד כדון באותו מין, אפילו מין אחר? אם החליט ליקח מין אחר לגמרי, ג"כ פטור מלעשר מין הראשון שעזב שם

הלכה ג משנה המוצא פירות בדרך ונטלן לאכלן ונמלך להצניע, לא יצניע עד שיעשר. ***28*** **אם מתחילה נטלן בשביל שלא יאבדו** להצניע שלא ירמסו עליו **פטור.**

כל דבר שאין אדם רשאי למוכרו דמאי, לא ישלח לחבירו במתנה דמאי.

רבי יוסי מתיר בודאי [מתנה] ובלבד שיודיענו:

גמרא תני אין מעבירין על האוכלין. רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: הא דאת מר בראשונה, אבל עכשיו, מותר. מפני הכשפים

תמן תנינן: ההופך את הגלל ברשות הרבים, והוזק בהן אחר, חייב בנזקו. תני: ואסורין משום גזל. כהנא אמר: והוא שהפכה על מנת לזכות בה, אבל אם הפכה על מנת שלא לזכות בה, לא בדא =אינו אסור משם גזל. ולעניין ניזקין, לא שנייא בין הפכה על מנת לזכות בה בין שהפכה על מנת של א לזכות בה, והוזק בהן אחר, חייב בנזקו. והכא את אמר הכן! אמר רבי אבין תמן כתיב בעל הבור ישלם בעל הנזק ישלם. ברם הכא עשר תעשר משלך את מעשר, ואין את מעשר משל אחרים:

כל דבר שאין אדם רשאי למוכרו דמאי, לא ישלח לחבירו דמאי. מידה דקה שאין אדם רשאי למוכרה דמאי, לא ישלח לחבירו דמאי. מידה גסה שאדם רשאי למוכרה דמאי, ישלח לחבירו דמאי:

רבי יוסי מתיר בודאי בין דקה בין גסה. ואוסר בדמאי בדקה

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מפני גידורו דהו"ל דבר שא"א לצבור לעמוד בה התירו דמאי בגסה

דו מתני': רבי יוסי אומר: סלי תאנים וסלי ענבים וקופות של ירק כל זמן שהוא מוכרו אכסרה פטור אמר רבן שמעון בן גמליאל: שלח לי רבי יוסי ברבי אתרוג ואמר לי: זה בא בידי מקיסרין. והוא ודאי, והוא טמא, ולא בא בידי אחר. ולמדתי בו ג' דברים: שהוא ודאי, שפירות קיסרין ודאי. שהוא טמא, שמרביצין עליו מים. שלא בא בידו אחר שאילו בא בידו אחר היה מעשר מזה על זה. ויעשר ממנו עליו? דו חשש להדא דבר קפרא, דבר קפרא אמר אין דרך בני אדם להיות משלחין לחביריהן דברי' חסירין. ולא מתני' היא רבי יוסי מתיר בודאי בלבד שיודיעו! ואף אם היה בידו אחר,

מותר לשלוח בהודעה! אתא מימר לך אע"ג דו פליג על רבנן, לא עבד עובדא כוותי' החמיר ע"ע ולא עשה כדבריו. רבי זעירא בעי קומי רבי יסא, ולא מפירות שהן מותרין בקיסרין הוא? 29 א"ל: ולא רבי התיר קיסרין, ורשב"ג קודם לרבי היה!

הלכה ד משנה המולי' חיטין לטוחן כותי או לטוחן עם הארץ

בחזקתן למעשרות ולשביעית ל"ח לההחלפה, **לטוחן עכו"ם, דמאי.**

המפקיד פירותיו אצל הכותי ואצל ע"ה, בחזקתן למעשרות ולשביעית.

אצל העכום, כפירותיו וודאי **ר"ש אומר דמאי:**

גמרא ר' חייא בשם ר' יוחנן נתחלפה קופתו אצל הטוחן שהחזיר לו קמחו בקופה אחרת אם הוחזק עם הארץ להיות טוחן שם באותו היום חושש, ואם לאו אינו חושש. ויחוש? מה בינה ולסירקי חנווני קטן ? לא כן תני: סרקי שהיתה מסתפקת יום א' מן האסור, נעשה אותו היום הוכח לכל הימים! יש כאן "ספק גמור" ומתרץ.. סירקי אי אפשר לה שלא להסתפק, ברם הכא לא הוחזק ע"ה להיות טוחן שם באותו היום

רבי טייפה סמוקה בשם רבי אבהו: כותים נאמנים על הפקדון.ולא מתני' היא אצל הכותי'! מתני' עד שלא נחשדו, אתא מימר לך אפילו משנחשדו.

מהו שיהא ע"ה נאמן לומר נטלתיו והנחתי אחרים מתוקנים תחתיהן? אם את מאמינו שנטל, תאמינו שנתן. אם אין את מאמינו שנתן, אל תאמינהו שנטל [הפה שאסר וכו']. כותי, את מאמינו שנטל, ואין את מאמינו שנתן. רבי יונה בעי מה נן קיימין? אם באומר משלי הם מה שהנחתי תחתיהן אפילו עם הארץ לא יהא נאמן, אם באומר פלוני עישר לי, אפילו כותי יהא נאמן! כשאומר נטלתי שלך והנחתי אחרים מתוקנין—שעישר לי פלוני—וודאי דנאמן! אמר רבי בא תפתר כמ"ד כותי כעכו"ם וחשוד לשקר. דאיתפלגין: כותי כעכו"ם דברי רבי, רבן שמעון בן גמליאל אומר כותי כישראל לכל דבר.

הכא את אמר לטוחן העכו"ם דמאי, והכא את אמר אצל העכו"ם כפירותיו =וודאי טבל כאן קופה בקופות ב"טוחן" מביא קופה, וניכר הקופה—-ע"כ יש להקל וכאן פירות בפירות. מפקיד אצלו פירות, ומחזיר לו פירות [בלי קופה] ולקמן פליג [ר חייא בר בון] על זה

30 רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא מה כפירותיו? ממש? פוטר טבל ברור במקום אחר? אמר ליה ולכל דייבה! ולא על יאות הוה רבי חנינא מתריס לקביל ר' אחא לא יפה מה שהתריס ר"ח נגד ר"א [שייך לסוגיא אחרת]

רבי חייא בר בון בשם רבי יוסי בן חנינא: לא אמר ר"ש אלא כדי קופתו לא הקל ר"ש לחשבו דמאי, רק בנותן לו קופה א ח ת הפקיד אצלו שתים, אחת דמאי ואחת ודאי. בקיימות, אבל אם נאכלה הראשונה, השנייה דמאי. נטלו ממנו מאה בני אדם מאה סאין בת אחת, כל אחד ואחד מתקן דמאי. נתנום לאדם אחד כבר נראה להיות דמאי אף שאדם אחד לקח ממאה האנשים כל הקופות, כבר "הותרו" בידי ה"יחידים". נטל ממנו אדם אחד כמה סאין בבת אחת, הראשונה דמאי. והשאר ודאי: נתנם למאה בני אדם כבר נראו להיות ודאי כיון ש"נאסרו" ביד היחיד, שוב לא ניתרין

והתני בשם ר"ש בשם רבי טרפון: עשו פירות ישראל זה, כפירות עכו"ם זה דמאי! עוד היא לא אמר ר"ש אלא עד כדי קופתו:

31 אמר רבי יהושע בן קבסוי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה)במדבר יח(והזה הטהור על הטמא. טהור א' מזה על טמא א'. עד שלמדתיה מאוצרה של יבנה וחכמים אומרים אפילו כולו עכו"ם וישראל א' מטיל לתוכו, דמאי. הדא אמרה שטהור א' מזה על כמה טמאים כשם שישראל אחד המטיל לתוך אוצר גדול של טבל, "מטהר" את כולו-והוי רק דמאי- ה"ן טהור אחד מזה על כמה טמאין

דתנינן אצל הנכרי כפירותיו. אמר ר"א חכמים שהן בשיטת ר"מ דמחמיר ב"אוצר" הנ"ל, וס"ל אפילו מחצה [ישראל] על מחצה [נכרים], וודאי ר' יוחנן אמר חכמים ממש

אף חכמים [דאוצר של יבנה] מודים דמחמירין במפקיד פירותיו [דאיירי בזמן הבית].

בעון קומי' מה טעם? א"ל כד תסיבון אנא אומר לכון.למה הקילו באוצר של יבנה? כאשר תזקנו, אומר לכם.. מה הוה מימר להון? כמאן דאמר מאיליהן קבלו עליהן את המעשרות =מעשרות בזה"ז דרבנן

שמואל בר אבא בעי, ניחא לטהרות לא אמר להון, מפני גדר טהרות, למעשרות לא אמר להון מפני גדר, לקדשים לא אמר להון?! היה ג דברים שלא השיב

עליהן—מפני "גדר"—שלא יבאו להקל יותר,וקשה מה שייך גדר בקדשים[לא נוהגת!] [ואילו הוה אמר להון, מה הוה מימר להון גבי מעשרות? מאיליהן קבלו עליהן את המעשרות]

רבי ירמיה רבי חייא בשם רבי יוחנן: מודה רבי שמעון שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה. הא ר"ש אומר מפריש, הא רבנן אמרי מפריש, מה ביניהון? ר"ש אומר מפריש ונוטל דמים מן השבט חייב להפריש תרומה ומותר למכרו לכהן ורבנן אמרי מפריש ואינו נוטל דמים מן השבט. אפילו כתרומת חוצה לארץ אינה?! וכי אפשר שרבנן יחמירו ב"מפקיד" יותר מ"תרומת חו"ל", [התם-אפי' וודאי- שרי ליטול מן השבט] אילו תרומה חוצה לארץ שמא אינו נוטל דמים מן השבט?! *32* דילמא על עיקר טבלו של עכו"ם איתאמרת. אלא בגין דתני רבי יהודה ור"ש אומר: יש קנין לעכו"ם בארץ ישראל לפוטרו מן המעשר. עליה רבי ירמיה רבי חייא בר אבא בשם רבי יוחנן: מודי ר"ש שהוא מפריש מעשרותיו מהלכה ולמ"ד "אין קנין" חייב להפריש מפירות עכו"ם ואין נוטל דמים מן השבט

הלכה ה משנה הנותן לפונדקית, מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שהיא חשודה לחלף,

אמר רבי יוסי: אין אנו אחראין לרמאין! אינו מעשר אלא מה שהוא נוטל ממנה בלבד:

גמרא רבי יוסי ורשב"ג אמרו דבר אחד. כמה דר' יוסי אמר אין אנו אחראין לרמאין. כן רשב"ג אמר אין אנו אחראין לרמאין כרם רבעי שאין צריך להפריש עוברי דרכים [הלעיטהו לרשע וימות] מסתברא רבי יוסי יודי לרשב"ג. ורשב"ג לא יודי לרבי יוסי. ר' יוסי יודי לרשב"ג- שאין אנו אחראין לרמאין.

ורשב"ג לא יודי לרבי יוסי- שאין דרך חבר להיות מוציא מביתו דבר שאינו מתוקן כיון שנותן הפת מידו לידה, חייב לתקן

הלכה ו משנה הנותן לחמותו מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שהיא חשודה לחלף את המתקלקל. אמר רבי יהודה רוצה היא בתקנת בתה ובושה מחתנה ומודה רבי יהודא בנותן לחמותו שביעית שאינה חשודה להתחלף ולהאכיל את בתה שביעית:

גמרא אמר רבי יוחנן אוף קדמייתא כל משנה הלז על דעתיה דר"י היא. דר' יודא אמר הנותן לחמותו כנותן לפונדקית, ורבנן אמרי הנותן לחמותו כנותן לשכנתו ול"ח להחלפה כהדא דתניא: הנותן לשכנתו פת לאפות לו, תבשיל לעשות לו, אינו חושש לא משום שביעית ולא משום מעשרות. אימתי? בזמן שנתן לה שאור ותבלין, אבל אם לא נתן לה שאור ותבלין, חושש משום שביעית ומשום מעשרות.

מה? חמותו מן האירוסין או חמותו מן הנישואין חיישינן להחלפה גם מן האירוסין? נשמעינה מן הדא: מודה ר' יודה בנותן לחמותו שביעית, שאינה חשודה להאכיל את בתה שביעית. שנייא היא תמן בין מן האירוסי' בין מן הנישואין?! פשיטא ד א י נ ה חשודה איירי בעל גווני! אוף הכא לא שנייא בין מן האירוסין בין מן הנישואין:

פרק ד

33 **הלכה א משנה הלוקח פירות ממי שאינו נאמן על המעשרות ושכח לעשרן, שואלו בשבת ואוכל על פיו. חשיכה מוצאי שבת, לא יאכל עד שיעשר.**

תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה, רבי שמעון השזורי אומר: אף בחול שואלו ואוכל על פיו:

גמרא חברייא בשם רבי יוחנן: מפני כבוד שבת התירו. אם מפני כבוד שבת למה לי שואלו? ע"י עילה!

ר' ביבי בשם רבי חנינא: אימת שבת עליו והוא אומר אמת. ואם אימת שבת עליו, בדה תנינן חשיכה מוצאי שבת לא יאכל עד שיעשר? מפני אחד שאין אימת שבת עליו!

תני: שואלו בחול, לא יאכל בשבת. מ"ד אימת שבת עליו ניחא, מ"ד מפני כבוד שבת, אפילו שואלו בחול יאכל בשבת?

לא אמר אלא שוגג, הא מזיד אסור. דתנינן ש כ ח לעשרן.

כשאין עמו תנאי, אבל אם יש עמו תנאי, אוכל על תנאו פרק ז

מהו שיאכל על שאילת חבירו? היאך עבידא, לקחו ממנו שני בני אדם כא', שאלו אחד מהן, השני לא יאכל עד שיעשר או עד שישאלנו. אני אומר, של זה עישר ושל זה לא עישר.

לקח ממנו אדם א' שתי כלכלות כאחד, שאלו על אחת מהן, השניי' לא יאכל עד שיעשר או עד שישאלנו. אני אומר זה עישר וזה אינו עישר.

חשכ' מ"ש, מעשר מזה על מזה. מ"ד מפני כבוד שבת, ניחא. ומ"ד מפני שאימת שבת עליו, למה מעשר מזה על זה? הרי אחד מהם פטור!

עד כדון בשאין לו מאותו המין, אבל יש לו מאותו המין? היצר תאוב רוצה לאכול יותר..

34 י"ט שהוא סמוך לשבת בין מלפניה בין מלאחריה, וכן שני ימים טובים של גליות, מ"ד קדושה אחת היא, אוכל. מ"ד שתי קדושות הן, אינו אוכל. אפילו למ"ד שתי קדושות הן, אוכל. שלא נראה לעשר מעשר בנתיים מכיון שלא היתה שעה הראוייה לעשר, מהני שאלת היום, למחר ותנינן: שואלו בי"ט אוכל בשבת בשבת אוכל בי"ט.

שואלו בשבת ואוכל ע"פ ר' יונה בשם ר' זעירא: תיפתר בפירות שנסמכה דעתו עליהן מערב שבת, אבל בפירות שלא נסמכה דעתו עליהן מערב שבת, לא בדא

אמר רבי מנא: מיליהון דרבנן מסייעין לרבי יונה אבא. דתנינן תמן: המדיר את חבירו שיאכל אצלו, והוא אינו מאמינו על המעשר... רבי ינאי בשם רבי ישמעאל בשם רבי יוחנן: בשבת של פרוטגמייא התירו מפני איבה. בשבת של פרוטגמייא =שבת ראשונה שאחר הנשואין לא כפירות שלא שנסמכה דעתו עליהן מערב שבת היא?! ולא אמר אלא מפני איבה אלמא שרי רק בנסמך עליהן

שייך למשנה דלקמן שאלו שבת הראשונה, השנייה לא יאכל עד שיעשר או עד שישאלנו. ולא כבר שאלו?! והא אמרת שלא מהני שאלה רק בשבת הראשונה [משום איבה] אמר רבי יונה תמן בההוא דשאל על נפשיה, ברם הכא בההוא דשאל חורין עלוי. משלח חבירו [שבא לאכול בשבת השניה [של פרוטגמיא]] לשאול. אבל הוא ב ע צ מ ו אינו יכול "לשאול" אלא פעם אחת [בשבת הראשונה]

[רבי יונה בעי, מהו שישאלנו דרך עקלתון? רבי יונה כדעתיה רבי יונה זבין חיטי מן דבר חקולא, נפק לגביה אמר ליה: לא דאנא חשיד לך אלא בגין דזבנית מינך חיטי, וחמית אוכלסין עלך, ואמרית דילמא דאנשיתיה מתקנה לא שאני חושדך, אלא שראיתי כמה אנשים מסובבים אותך, וחשבתי שמא שכחת לתקן. מתקנין הויין? 35 טען מחזקה עלוי הרבה לטעון עליו... א"ל: מה אנת חשד לי?!]

תני: תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה מדמעת. מה בין למקומה מה בין שלא למקומה? [וחכ"א בין למקומה בין למק"א, מדמעת]

על רבי חגיי, אמרין, בדין =בהדין הוא מימר "משה דאנא אמר טעמא" כן היה דרכו של ר' חגיי. אמר "משה דאנא אמר טעמא" מ"ד במקומה מדמעת- שהיא מתרת את השיריים לאכילה. שלב"מ אינה מדמעת- שאינה מתרת השיריים לאכילה כשנכנס ר' חגי אמרו שהוא "ישבע במשה" הטעם:כשחזרה למקומה, מכיון שהתיר שיריים זה לאכילה, מדמעת. משא"כ שלב"מ הורי רבי לא כהדא דרבי חגיי. [אמר רבי זעירא אתא עובדא קומי דרבי חנינא והורי כר"ש שזורי. ר' אחא בשם רבי יונתן אין הלכה כר"ש שזורי]

[יתר מכאן היה ר"ש שזורי אומר: הפריש תרומת מעשר, ונשרפו הפירות, ורוצה לאכול את תרו"מ שהפריש!, הרי זה שואלו ואוכל על פיו. לא בדא לא על רש"ש דלעיל, רק על רש"ש הלז.. אמר רבי זעירא אתא עובדא קומי דרבי חנינא והורי כר"ש שזורי]

אמר רבי אבין לא דמיא ההיא שאילתא דשריפה/חזרה לההיא קדמייתא דשבת ושכח תמן, "לא בגין חשוד ליך, אלא בגין דזבניתן מנך אתמול חיטין וחמית אוכלסין עלך ואמרית דילמא דאנשיתה מתקנה, מתקנין הוון?" ברם הכא, "בגין ד ח ש ד ת י ך ותקינתין, ואיתייקדיין, מתקינין הוויין?" צריך לספר לו האמת.. שאכן חש ד ו, ועל כן ה פ ר יש תרו"מ, ועכשיו שנשרף/נתערב, רוצה לדעת שמא באמת ל"ה טבל מעולם,

רש"ש אומר.. רבי שמואל בריה רבי יוסי בי רבי בון אמר, תני בר קפרא כן: אימת הדימוע עליו והוא אמר אמת:

 הלכה ב משנה המדיר את חבירו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו

על המעשרות אוכל עמו בשבת הראשונה שאחר הנשואין **אע"פ שאינו נאמן על המעשרות. בלבד שיאמר לו מעושרין הן. ובשבת שניי' אע"פ שהוא נודר ממנו הניי', לא יאכל עד שיעשר:**

גמרא ר' ינאי בי רבי ישמעאל בשם ר' יוחנן בשבת של פרוטגמייא התירו מפני איבה. אמר רבי אבון כאן התירו טבלים משום דרכי שלום. רבי חנינא אמר רבי ירמיה בעי, אם מפני דרכי שלום, למה לי בלבד שיאמר לו מעושרי' הן?!

שאלו בשבת הראשונה ולא בא, השניי' מהו שתיעשה ראשונה? האם נותנים לו "התר שאלה" בשבת השנייה [שהרי לא "השתמש" בההתר, בשבת ראשונה]

ה מ ד י ר את חבירו... ה מ ד י ר את חבירו..אמר רב חסדא כאן שנינו שאסור לחבר שיאכל בסעודה שאין לה שם:

הלכה ג משנה רבי אלעזר אומר: אין אדם צריך לקרות שם על מעשר עני של דמאי, וחכמים אומרים: קורא שם, ואין צריך להפרישו.

מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי, ולמעשר עני של ודאי, לא יטלם בשבת. עיין גמרא **ואם היה כהן או עני למודים לוכל אצלו, יבואו ויאכלו ובלבד שיודיעם** שהם אוכלים מעשרות**:**

גמרא רבי בא בר הונא בשם רב האוכל פירותיו טבולין למעשר עני חייב מיתה.

מה טעם דר"א? מכיון שהוא יודע שהוא בעון מיתה, מפריש. מה טעם דרבנן? בלא כך, קורא שם ואינו צריך להפריש למה לא נחמיר...

תני: הנאמן לשני נאמן לראשון דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים הנאמן לראשון נאמן לשני מה ראשון שאין לו בו רק טוה"ן הוא מפריש, ק"ו שני דכולו שלו. הנאמן לשני אינו נאמן לראשון.

מה טעם דר"א? משום שאינו חשוד להקדים, או משום שהפריש שני חזקה שהפריש ראשון, 37 מה אם שני שאין לו בו טובת הנאה, רק מעלהו בירושלים [או שוחק הפרוטה שחילל עליו..] מפריש. ראשון שיש לו בו טובת הנייה, לא כל שכן! והתנינן רבי ליעזר אומר אין אדם צריך לקרות שם למעשר עני של דמאי, הא ראשון צריך! אלמא חשוד להקדים

הוציא להם מעשר שני מתוך ביתו אמר להן פדוי הוא! נאמן. [פדו לי ופדו לכם, אינו נאמן] מתני' דרבי אליעזר היא. דרבי אליעזר אומר הנאמן לשני נאמן לראשון וע"כ שרי לאכול האי מע"ש ול"א עדיין טבול הוא לראשון. אמר רבי יוסי דברי הכל היא! עשו אותה כתוספות הבכורים, מה תוספות הבכורים נאכלת בטהרה ופטורה מן הדמאי, אף זה נאכלת משום שני ופטור מן הראשון כיון שיש עליו "שם מע"ש" הקילו בו. אתא ר' חנניה בשם רבי אימי דר"א היא.

כיני מתנית': לא י ת נ ו ם בשבת

דתנינן תמן: ב"ש אומרים אין מוליכין חלה ומתנות לכהן בי"ט, בין שהורמו מאמש בין שהורמו מהיום, וב"ה מתירין. הדא ילפא מן ההיא, וההיא ילפן מן הדא. הדא ילפא מן ההיא, היא י"ט היא שבת ביום טוב ג"כ אסור ל י ת ן תרומה לכהן וההיא ילפא מן הדא, בלימודין, מיתוקמא מתני' דביצה אבל בשאינו למודין לא, דמיחזי כנותן מתנות כהונה ביום טוב

ובלבד שיודיעם..לא סלק על בר נש מיכול פיסתיה בביתיה דחבריה וחייב להודיעו משום גניבת דעת.

תני לא יסרב אדם בחבירו לארחו ולא ירבה לו בתקרובת בשעה שהוא יודע שאינו רוצה מקבל. מהו בתקרובת? יודע שהוא רחיץ שהוא "בטוח" [יש לו כבר מקום לאכול] והוא מטרח עלוי. ובירושלים הוה מפיך פילכיך דשמאלא לימינא היו מהפכין בית-יד של החלוק [הפנים נראה בחוץ] לסימן שכבר "מזומן הוא". 38 תני אין מוליכין לבית האבל בכלי זכוכית צבועה מפני שהוא טוענו טענת חנם מחזיק לו טובה בחנם [חושב האבל שהביא לו מים]

תני עיר שיש בה עכו"ם וישראל, הגביים גובין משל ישראל ומשל עכו"ם. ומפרנסין עניי ישראל ועניי עכו"ם, ומבקרין חולי ישראל וחולי עכו"ם, וקוברין מתי ישראל ומתי עכו"ם, ומנחמין אבילי ישראל ואבילי עכו"ם, ומכניסין כלי עכו"ם וכלי ישראל מחמת גשמים מפני דרכי שלום.

גירדאי שאלין לר' אימי יום משתה של עכו"ם מהו? גוי שעושה משתה, מה לישא וליתן עמו [בו ביום] סבר משרי לון מן הכא מפני דרכי שלום, אמר לון רבי בא והתני ר' חייא יום משתה של עכו"ם אסור! א"ר אימי אילולי ר' בא היה לנו להתיר ע"ז שלהם, וברוך המקום שהרחיקנו מהם:

הלכה ד משנה האומר למי שאינו נאמן על המעשרות: קח לי ממי שהוא נאמן וממי שהוא מעשר, אינו נאמן דחשוד ליקח מע"ה**.**

מאיש פלוני, הר"ז נאמן. הלך ליקח ממנו, אמר לו: לא מצאתיו ולקחתי לך מאחר שהוא נאמן, אינו נאמן:

גמרא תני אמר רבי יוסי: אפי' אמר לו בעה"ב לשליח ע"ה מ"פלוני", אינו נאמן. עד שיאמר לו "קח ואני נותן מעות" דאז אם ישקר בשליחותו, נמצא אין בעה"ב פורע לאיש הנכון . מה טעמא דרבי יוסי? אני אומר, אחד קרוב מצא, ולוקח ממנו. ואית ליה לשליח לאישתמוטי "מה דאמרת לי "מפלוני" מראה מקום בעלמא" דתנינן תמן טעמא דרבי ליעזר האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני, אסורה לאכול בתרומה מיד, חיישינן שמא שינה השליח וקיבלו "אחר הדלת" אני אומר אחר הדלת מצאו. אתא דר"א כרבי יוסי. ודר' יוסי כר"א.

דרבי יוסי, רובה חידוש יותר מן דרבי ליעזר. ולא מודה רבי ליעזר שאם אמר לו אל תקבלהו א ל א במקום פלוני שהיא אוכלת בתרומה עד שיגיע גט לאותו מקום! והכא אפילו אמר לו מ פ ל ו נ י אינו נאמן, עד שיאמר לו קח ואני נותן מעות.

הלכה ה משנה הנכנס לעיר ואינו מכיר אדם שם ואמר מי כאן נאמן? מי כאן מעשר? אמר לו אדם אחד: "אני איני נאמן, איש פלוני נאמן" הרי זה נאמן.

הלך ליקח הימנו מאותו איש פלוני **אמר להן: מי כאן מוכר ישן? אמר ליה מי ששלחך אצלי! אע"פ שהן כגומלין זה את זה הרי אילו נאמנים.**

החמרים שנכנסו לעיר, אמר אחד מהן: שלי חדש ושל חבירי ישן, שלי אינו מתוקן ושל חבירי מתוקן,אינן נאמנין. רבי יהודה אומר נאמנין:

גמרא ועד אחד נאמן? אמר רבי יוחנן קל הקילו באכסנאי עובר ממקום למקום מפני חיי נפש.

תני נכנס לעיר ואינו מכיר אדם, ויש בידו תרומה ורוצה ליתנו לכהן חבר או שהיה עומד בגורן ואינו מכיר אדם שם. *39* הרי זה נשאל בין לחבר בין לע"ה, דברי רשב"ג. רבי אומר אין נשאלין על התרומה אלא לחבר בלבד. אתיא דרבי כרבי מאיר, ודרשב"ג בשיטתיה. דתנינן תמן מומין שנפלו בבכור שצריכין "עדות" שלא

נעשית בכוונה-ולרבי אין רועה כהן נאמן כלל, דחשודין כהנים להטיל מומין בבכור, וה"ן אין ע"ה נאמן לומר "פלוני חבר, ותן לו תרומה" כל המומין הראוין לבא בידי אדם רועין ישראל נאמנין רועין כהנים אינן נאמנים. רשב"ג אומר: נאמן הוא על של חבירו ואינו נאמן על של עצמו. רבי אומר: החשוד על הדבר לא דנו ולא מעידו.

אמר רבי יונה: מה פליגין? לחלק =חילוק גרנות בפומבי. אבל ליקח , אוף רשב"ג מודה דאסור ליקח פירות ע"פ עדותו של ע"ה [שאומר "מתוקנין הם"] מה בין לחלק מה בין ליקח? קול יוצא לחילוק ול"ח לשקר

תני הנכנס לעיר ומצא סייעות של בני אדם אמר מי כאן נאמן? מי כאן מעשר? אמר לו אחד אני נאמן, אינו נאמן. אם אמרו לו אחד מן הסיעה שהוא נאמן, הרי זה נאמן מפני שמעיד על א ה ר. [אמרו לו שהוא נאמן, בפניו, אינו נאמן. שלא בפניו, נאמן]

אמר רבי יונה: בבן עיר- בסייעות חברים, ובאכסנאי- בסייעות עם הארץ אם ה"שואל" הוא "בן-עיר", לא הקילו ר ק בסייעת חברים וכו'. וקשיא על דרבי יונה חברין, ואת אמרת בפניו אינו נאמן!

מה טעם דרבי יודה? מפני חייהן של בני העיר הקילו להאמין חמרין דאל"ה לא יבאו עוד חמרין, ויחסור להם מזון

מה טעמיהון דרבנן? מצויין הן להתפרנס מעיר אחרת:

פרק ה

הלכה א משנה הלוקח מן הנחתום כיצד מעשר? נוטל כדי תרומת מעשר וחלה ואומר:

אחד ממאה שיש כאן, הרי"ז בצד זה מעשר. ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו.

והשאר חלה.

ומעשר שני בצפונה או בדרומה ומחולל על המעות:

גמרא אף על החלה?! למה ליה לאפרושי תרו"מ ג ם על חלק החלה [כלומר לפטור את החלה שנוטל א ח ר כך , מבעיית הדמאי]

40 וחלה חייבת בדמאי? ולא כן תנינן חלת עם הארץ והמדומע פטורין מן הדמאי! דלא גזרו "דמאי" על דבר הקדוש [משום חלה או מדומע]

רבי אחא רבי בון בר חייא בשם רבי יוסי בן חנינא: דבית שמאי היא.

ותני כן: ר' שמעון בן יהודא אומר משום רבי שמעון: חלה, בית שמאי מחייבין לתקנו משום דמאי ובית הלל פוטרין.

כלום אמרו ב"ש בדבר שהוא לזריעה? אילו הלוקח לזרע ולבהמה קמח לעורות שמן לנר, שמא אינו

פטור מדמאי? ולמה מחייבין ב"ש את החלה בהפרשה שבין כך ילך לאבוד [שריפה משום טו' ע"ה]

אלא במגבל עיסתו במי פירות =אינו מק"ט

לא כן אמר רבי יוסי בי רבי חנינא דרבי אליעזר בן יהודה איש ברתותא הוא. הא כרבנין לא לא נחשב חיבור [וממילא פטור מחלה!]

&אלא כרבי יוחנן. דרבי יוחנן אמר: כאן בעושה בטהרה, וכאן בעושה בטומאה חלה חייבת בדמאי, דווקא כשנגבל העיסה בטהרה]ע"י גבל חבר[

אלא כר"א. דר' אליעזר אמר כאן וכאן בעושה בטהרה, *41* אלא במתארח אצלו כהן המתארח אצל ע"ה ואוכל חלה, פטור מדמאי [ורק בכה"ג פטרו] [לא כן תני הנאמן על הטהרות נאמן על המעשרות ותניתה רבי ינאי בי רבי ישמעאל ואמר הדא דתימר במתארח אצלו אבל ברבים אינו נאמן עד שיקבלו עליו ברבים והכא ברבים אנן קיימין]

רבי אבין רבי שמאי בשם רבי אחא שמע לה מן דבתרה: הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת. וכמה דתימר תמן חוץ מן הראוי ליקדש לשם תרומה, והכא חוץ מן הראוי ליקדש לשם חלה כשבא ליטול המעשר [ותרו"מ], מעולם אין בדעתו לתקן ג ם החלה [כי באמת אין צריך לתקנו...]

סוגיא חדשה --- לא בהקשר דלעיל

תנינן חלה בין ראשון לשני לפי המשנה, הסדר: מע"ר [תרו"מ]. חלה. מע"ש. [ולכאו' הו"ל להקדים חלה]

רבי יונה בשם זעירא אמר: חלה אין בה משום בל תאחר.

רבי יוסי בשם רבי זעירא אין משנה אמורה על סדר.

ולא בדמאי אנן קיימין? לא כן אמר רבי בא בריה דרבי חייא בשם רבי יוחנן: מתני' דמאי הא בודאי לא, והכא בדמאי אנן קיימין! תני רבי חייא א ף ב ו ד א י. עליה רבי יונה בשם ר' זעירא אומר זאת אומרת

חלה אין בה משום בל תאחר. רבי יוסי בשם רבי זעירא אמר אין משנה אמורה על סדר אלא תקדים חלה לראשון.

מעתה, דאמרת חלה קודמת מ ע י ק ר הדין מן התורה תהא מעשרות חייבין בחלה, וחלה ל א ת ה א חייבת במעשרות! שכל הקודם את חבירו, חבירו מתחייב בו [כגון תרומה קודמת למעשר, מפני שמעשר חייב בתרומה] אבל תרומה א י נ ו חייב במעשר

42 ותני כן?! העושה עיסה מן הטבל בין שהקדים חלה לתרומה בין שהקדים תרומה לחלה מה שעשה עשוי. ח ל ה ל א ת א כ ל עד שיוציא עליה ת ר ו מ ה אלמא אין קדימה לחלה!, תרומה לא תאכל עד שיפריש עליה חלה

משנתינו דווקא, ראשון קודמת לחלה—[על אף ש ח י י ב להפריש מראשון את החלה! כדקתני בהדיא ברייתא] ולמה קדמה ראשון? מפני שקדמה לגורן. והרי שני קדמה לגורן? אמר רבי מתניה בדין היה שתקדים לכל, ולמה קדמה ראשון? מפני שקדמה לגורן וכתיב בו ראשית. שני, אע"פ שקדמו לגורן אין כתוב בו ראשית:

הלכה ב משנה הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר כאחת,

נוטל א' משלשים ושלש ושליש = 3 ממאה **ואומר: א' ממאה ממה שיש כאן** תפוח אחד **הרי"ז בצד זה, חולין** כ איני מתעסק בזה עכשיו, רק יהא "מונח בצד"**. ושאר** =שני תפוחים **תרומה על הכל.**

ומהחולין שיש כאן, הרי"ז, בצד זה מעשר, ושאר מעשר =תשע חלקים כמוהו **סמוך לו.**

זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו. ומע"ש בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות:

גמרא תני הרוצה להפריש תרומה ותרומת מעשר וחלה כאחת נוטל כדי תרומה ותרומת מעשר וחלה כאחת וכמה הן? אחד מכ' חלה א ממ"ח, תרומה א מנ', תרו"מ א מק'. סה"כ קרוב לאחד מכ' **ואומר:** אחד ממאה ממה שיש כאן הרי הן בצד זה חולין טבל, ועוד אחד ממ"ח סמוך לו. והשאר, תרומה על הכל

ומהחולין שיש בו נמצא מפריש תרומה על ה כ ל [כי הכל צריך להיפטר מתרומה]., וזה שעשיתי חולין טבל, עשוי מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. ??חסר כאן הפרשת חלה אחד

ממה [וכמובן שמתקן בהפרשה זו, גם את התרומה והמע"ר מדין חלה— כדלעיל] וזה שעשיתי מעשר עשוי תרו"מ עליו. ומע"ש בצפונו ובדרומו מחולל על המעות.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן צריך לברך חמש ברכות. תני רבי חייא כוללן ברכה אחת. עד כדון כהן לוי, *43* ישראל- אין יאמר תרומת מעשר, נמצא מפריש על דבר שאינו שלו שהרי לוי או כהן חייבים להפרישו

מעשר ואח"כ תרומה נמצא מקדים. תרומה ואחר כך מעשר, נמצא או פוחת ממעשרותיו או מוסיף על מעשרותיו איך יפריש תרומה ואח"כ מעשר, הרי א"א

למדוד שיהא בדיוק מעשר, רק יש עצה שאומר :מה שיש כאן "יותר מא' ממאה" יהא תרומה, ושוב קובע הכל. כעצת מתניתין.

כהדא דתני: הפוחת ממעשרותיו, מעשרותיו מתוקני' ופירותיו מקולקלי'. המעדיף על מעשרותיו, מעשרותיו מקולקלים ופירותיו מתוקני'. אמר רבי יוסי בסמוך על תניי בית דין הוא. מהו תניי בית דין? עד מקום שהדעת טועה כ לא יפריש בהפרזה

מהו תניי ב"ד? אמר רבי יוחנן כדי שיהא קובע מעשר ראשון בצפונו, ומעשר שני לדרומו. ותרומת מעשר בצפון צפונית. לכשיפדה, מעשר שני שבעודף ?? פדוי

עד כדון בלח, ביבש?

הוה ליה מאה תאנים, חמשין רברבין וחמשין דקיקין, אין מסב מן רברביא, צריך נסיב תשע. מן דקיקתא, צריך מיסב אחת עשר. *44* נסב עשרה מן רברביא, אית תמן חדא חולין. וחש לומר שמא אותה חולין עושה אותה תרומת מעשר למקום אחר, וכתיב תרומת ה' מעשר מן המעשר ולא חולין מן המעשר!

אמר רבי בון בר כהנא מתנה ואומר: מעשר הזה שהפירות הללו חייבות, הוא קבוע בתחלת כל עוקץ ועוקץ ומהלך עד שהוא מגיע, בכל עשר מסב, אית בהון חדא תרומת מעשר וכל שהוא חולין נוטל עשר תאנים גסות ואומר שיחול על כל אחד כשיעור ומתפשט והולך. שוב נוטל תאינה אחד ועושהו תרו"מ

עד כדון דבר מרובה, היה דבר ממועט? הוה ליה עשר תאנים, חמש רברבין וחמש דקיקין. אין יסב מן רברבתא, צריך מסב חדא פרא ציבחר =פחות מעט, מן דקיקתא, צריך מסב חדא ועוד ציבחר, נסיב חד מן רברבתא אית תמן כל שהוא חולין: וחש לומר שמא אותו החולין עושה תרומת מעשר למקום אחר וכתיב תרומת ה' מעשר מן המעשר ולא חולין מן המעשר! איך יטול "קצת" מן התאינה לשם תרו"מ, שמא אותו "קצת" אינו מעשר! א"ר אבא קרתיגנייא מתנה ואומר המעשר הזה שהפירות הללו חייבות, הרי הוא קבוע בתחילת העוקץ ומסיים ואומר לכהן עד כאן סיימתי מראה לכהן "מקום שהתחיל מעשר להתפשט", ומשם נוטל תרו"מ

הרי הוא בצד זה חולין טבל. ויאמר הרי הוא בצד זה מעשר? נמצא מקדים. ויאמר הרי הוא בצד זה תרומה? נמצא או פוחת על המעשר או מוסיף על המעשר. מתוך שהוא אומר הרי הוא בצד זה חולין טבל, או פוחת מן התרומה או מוסיף על התרומה אין בכך כלום הכל כמו שנתבאר דזה עצה ותחבולה להינצל מן "הוספה או חסרון" של מעשר

הלכה ג משנה הלוקח מן הנחתום large bakery, מעשר מן החמה על הצוננת ומן הצוננת על החמה. אפילו מדפוסים הרבה. דברי רבי מאיר דלוקח כל תבואתו ממקום אחד [ואין לחשוש לפטור על החיוב וכו']

רבי יהודה אוסר קאי ר ק ארישא [עיין משנה שלפנינו] **שאני אומר חטים של אמש** =צוננת **היו משל אחד, ושל היום** =חמה **היו משל אחר.**

45 ר"ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה:

גמרא עד היכן? מתיר ר"מ תלמודוי של רבי חייא בשם רבי יהושע בן לוי: עד שלשים יום. היך עבידא? לקח ממנו בתחלת שלשים ובאמצע שלשים ובסוף שלשים. ראשון על גבי שני, שני ע"ג שלישי מין אחד הוא. ראשון על גבי שלישי שני מינין הן.

ר"ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה. ורבי יהודה אוסר בחלה?! ולא אצלו אצל ה נ ח ת ו ם שגלגלו [ולמה לא יפריש [הלוקח] מאמש על היום?] היא נטבלת?! אלא בשואל שאור לעשות עיסתו =חיישי' שמא שאל... אפי' כן לא אצלו היא נטבלת? אלא בשואל ככר =שמא שאל ע י ס ה שכבר נפטרה מן החלה למלאות תנורו. ואם בשואל ככר למלאות תנורו, מעשר מכל ככר וככר! שמא רק ככר ז ו [שמפריש ממנו על חבירו שנלקח היום!] נפטרה

##אלא כר' יוחנן דר"י אמר כאן בעושה בטהרה כאן בעושה בטומאה כשהנחתום עושה בטהרה--מפריש תכף [חבר הגבל] משא"כ כשעושה בטו' [וחיישי' שמא אתמול כך והיום כך]

אמר רבי יודן אבוי דרבי מתניה בעושה בטומאה קיימינן ואצלו נטבלת. ואוף רבי יודה מודה בה אה"ן, ר"י מודה דמותר להפריש חלה מזה על זה ותני כן: רבי יהודה ור"ש אוסרין בתרומת מעשר ומתירין בחלה. הא רבי יודה אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה, ר"ש אוסר בתרומת מעשר ומתיר בחלה. מה בינייהו? על דעתיה דר"י אינו מפריש תרו"מ! לא משל היום על של אמש, ולא משל אמש על של היום, ומפריש מן התנור על התנור. על דעתיה דר"ש אפילו מן התנור על התנור אינו מפריש אפי' נאפו שניהם בתנור אחד באותו היום, חיישי' שמא החטים באים ממקומות שונים

משנה הלוקח מן הפלטר grocery חנות. שלוקח מן הנחתום *46* מעשר מכל טפוס וטפוס shape דברי רבי מאיר, רבי יהודה אומר מאחד על הכל סובר, שכל פלטר , לוקח מנחתום המיוחד לו. ומודה רבי יהודה בלוקח מן המנפול עיין גמרא שהוא מעשר מכל אחד ואחד:

גמרא רבי מאיר אומר נחתום עושה טפוס א' ופלטר משתמש בכמה נחתומין כ כל נחתום יש לו דפוס מיוחד, ואים תמצא דפוסים שונים אצל הפלטר, ע"כ לקח משני נחתומים. ר"י אומר נחתום עושה כמה טפוסין, ופלטר

משתמש בנחתום אחד כ אפילו תמצא דפוסים שונים אצל הפלטר, יש להניח שלקחן מנחתום אחד

איזהו מנפול? דלכו"ע מעשר מכל דפוס ודפוס דבי רבי ינאי אמרי ט' פלטרין וי' נחתומין. תימני' מן דתימני' וחד מן דתריי ע"כ פלטר אחד לקח משני נחתומים, וא"י מיהו

הלוקח מן הפלטר וכו' מכל טפוס רבי יונה בעי אומר היו לפניו שני טפסין, הוכיח על עצמו שהן שניים. הושוו כלן לעשות טפוס אחד, מעשר מכל ככר וככר אם ידוע שכל הנחתומים עושים דפוס אחד, אין "היכר" בדפוס, וחייב לעשר...

רבי יונה בעי, כמה דתימא ט' פלטרין וי' נחתומין תימניא מן דתימניא וחד מן דתריי, ודכוותה ט' נחתומין ועשרה פלטרין תימניא מן דתימניא ותרי מן חד נחתום אחד נותן ככרותיו לשני פלטרים, או יש פלטר אחד שקונה מכל עשרה נחתומים! או תשעה מן דתשעה וחד מן כולהון אפילו לר' יהודה חייב לעשר מכל טפוס וטפוס. כיון דאיכא פלטר אחד דלוקח מ9! נחתומים

הלכה ד משנה הלוקח מן העני, וכן העני שניתנו לו פרוסות או פילחי דבילה, מעשר מכאו"א. בתמרים ובגרוגרות בולל ונוטל. אר"י אימתי? מותר לעני "לבלול" כל התמרים שניתנו לו, ולעשר מזה על זה **בזמן שמתנה מרובה, אבל בזמן שמתנה מועטת, מעשר מכל או"א:**

גמרא ***47*** רבי יוסי בשם ר' יונה בשם חזקיה אין בלילה אלא ליין ולשמן בלבד. ר' יוחנן אמר עד כזיתים ניבללין. מתניתין פליגא על ר"י [וק"ו על חזקי'] בגרוגרות ובתמרים בולל ונוטל! פתר לה עד כזיתין.

רבי יוסי בשם רבי זעירא בדמאי התירו כר' יודא. ואיירי אפילו בזיתים—אך בדמאי הקילו דתנינן ר"י אומר אימתי בזמן שמתנה מרובה אבל בזמן שמתנה מועטת מעשר מכל אחד ואחד.

מפרש דברי ר' יודא...דבי רבי ינאי אמרי בשעת הגורן שנו שהכל היו נותנין ממאה יכול לעשות קבוצות בת מאה מאה. ולהפריש מכל קבוצה וקבוצה

היו הכל נותנין ממאה, ואחד מחמשים, מעשר מחמשים. היו הכל נותנים מחמשים, ואחד מארבעים, מעשר מארבעים. היו הכל נותנין מארבעים, ואחד משלשים, מעשר משלשים. היו הכל נותנין מעשרים, ואחד מעשרה, מעשר מעשרה. היו הכל נותנין מעשרה, ואחד מאחד, מעשר מכל אחד ואחד: [כמובן כל זה היא קולא מיוחדת בדמאי]

משנה הלוקח מן הסיטון wholesale dealer of wheat **וחזר ולקח ממנו שנייה, לא יעשר מזה על זה.**

אפילו מאותו הסוג כלי גדולה שאוצרים שם החטים

אפילו מאותו המין.

נאמן הסיטון לומר משל אחד הן:

גמרא רבי ירמיה בעי אפילו השביח לו מקחו? אינין חיטיא דזבנית מינך אתמול טבין הוין! מאינין אינון!! הלוקח אמר למוכר: חטים של אתמול יפות היו!—ומשיב לו גם היום כאתמול! [שמא יש לחשוש לשקר]

תני הלוקח מן החנווני יין וחזר ולקח ממנו שנייה, אם מכיר הוא את החבית שהיא היא, מעשר ממנו עליו, הא אם אינו מכיר אותה חבית לא בדא. הדא דתימר דשרי במכיר באילין אידתיקדימא יין קרוש קצת, ברם באילין שפייא צלול [ואפשר בקלות להעבירם מחבית לחבית], אורחא מפנתון אילין לגוא אילין:

הלכה ה משנה הלוקח מבעל הבית וחזר ולקח ממנו שנייה, מעשר מזה על זה. אפילו משתי קופות אפילו משתי עיירות. בע"ה שהיה מוכר ירק בשוק, בזמן שהן מביאין לו מגנותיו, מעשר הלוקח ממנו **מאחת על הכל.**

ומגנות אחרות, מעשר מכל אחת ואחת מכל אגודה ואגודה**:**

גמרא רבי יונה בעי, וכרבי מאיר מעשר מכל קלח וקלח! דתנינן תמן אמר רבי מאיר וכי מפני מה

טימא? אלא מפני משקה הפה ירק הנמכר בשוק מוכשר לקב"ט, מפני שלפעמים ניתר הקשר, וקושרה בפיו [רוק], ה"ן יש לחשוש ש"התיר הקשר" ונתן מתוך אגודה לחבירתה כדי שייראה יפה

תמן דרך אגודה ליתור והיא קושרה בפיו, *48* ברם הכא דרך אגודה ליתור והוא נותן מה שבפנים לחוץ, ומה שבחוץ בפנים. וא"כ אין לחשוש

אמר רבי יונה לא סוף דבר מגנותיו, אלא אפי' מגנות אחרות אם מעשרין הן לדעתו אם הוא "הפקיד" על הפרשת היבול מעשר מזה על זה, ואם לאו אין מעשר מזה על זה:

משנה הלוקח טבל מב' מקומות מעשר מזה על זה [אף שאמרו אין אדם רשאי למכור טבל אלא לצורך]

גמרא אמר רבי יונה כיני מתני': אין אדם רשאי למכור טבל אלא לצורך, ובלבד לחבר. מעתה ע"ה שנתערב טבלו בחולין אין לו תקנה?! דהא אסור למכור לו טבל [שרוצה להפריש ממנה על התערובת] כיצד הוא עושה? הולך אצל חבר והוא לוקח לו טבל, ומ ע ש ר ו לו:

הלכה ו משנה מעשרין משל ישראל על של עכו"ם, ומשל עכו"ם על של ישראל, ומשל ישראל על של כותים, ומשל כותים על של כותים. ר"א אוסר משל כותים על של כותים שמא אחד מהם מעשר והשני אינו מעשר [והו"ל מן החיוב עה"פ]

עציץ נקוב הרי הוא כארץ. תרם מן הארץ על עציץ נקוב, ומעציץ נקוב על הארץ, תרומתו תרומה.

משאינו נקוב על הנקוב, תרומה, ויחזור ויתרום. מן הנקוב על הנקוה **מן הנקוב על שאינו נקוב, תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עלי' תרומה ומעשרות** חייב להפריש מ י נ י ה וביה [כי מה שהפריש, מדאו' הוי ט ב ל !]

תרם מן הדמאי על הדמאי, מדמאי על הודאי, תרומה ויחזור ויתרום שמא מן הפטור על החיוב הפריש**.** **מן הודאי על הדמאי, תרומה, ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות:**

גמרא מתני' דרבי מאיר. דרבי מאיר אמר אין קניין לעכו"ם בא"י להפקיעו מיד מעשר והו"ל וודאי על וודאי רבי יודה ור"ש אומרים יש קניין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשר. רבי אימי בשם ר"ש בן לקיש טעמא דרבי מאיר: והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם לרשת אחוזה. הקישה אחוזה לעבדים, מה עבדים אתם קונין מהם והן אינם קונין מכם. אף אחוזה אתם קונין מהם והם אינן קונין מכם. אר"א בי רבי יוסי קומי רבי יסא והא מסייעא לר"מ: והארץ לא תמכר לצמיתות כי לי הארץ לחולטנית. א"ל כל גרמא אמר =כל עצמו אומרת.. דהוא מסייעא לר"ש! לא תמכר, הא אם נמכרה חלוטה היא!

רבי הונא רובא דציפורין אמר: הנהיג ר' חנינא בציפורין כהדא דר"ש. רבי זעירא אמר הנהיג ר"ח בציפורין כהדא כר"ש.

49 רבי זעירא אמר קומי רבי אבהו בשם ר"א: אע"ג דר"מ אמר אין קנין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשרות, מודה הוא הכא דיש לו קנין נכסים מותר לו לחפור בורות. אמר רבי בא אכילת פירות. והתנינן הלוקח פרות מן העכום מביא ביכורין מפני תיקון העולם. ויביא ביכורים דבר תורה! אלמא מודה ר"מ דיש לגוי אכילת פירות מה"ת --וע"כ אינו יכול לומר "נתת לי"

ר' יונה רבי סימן בשם רבי יהושע בן לוי: הלוקח פירות תלושין מן עכו"ם, מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה. ונותן לשבט. ונוטל דמים מן השבט. והלוקח פירות מ ח ו ב ר י ן מן העכו"ם מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה מדרבנן ונותנן לשבט, וא י נ ו נוטל דמים מן השבט. מה טעם? מ"ד א י נ ו נוטל [כי תקחו מאת בני ישראל מאת בני ישראל את מוציא ואין את מוציא מיד מכרי כהונה ולוויה]דריש דרשה אחרת מהאי קרא ו ל א כדרשה דלפנינו [עיין פרק ג דגיטין]

ואתיא מאן דס"ל ב כ ל גווני נ ו ט ל כדמר רבי אלעזר: כי תקחו מאת בני ישראל. מאת בני ישראל את

מוציא, ואין את מוציא מיד העכו"ם וילפינן מיניה ד כ ל לוקח מן הגוי פטור מלתן לכהן [בחנם]

א"ר אחא בימי רבי הושעי' ביקשו להימנות על הר המלך לפוטרו מן המעשרות משום קניין גוי. אמרו יבא רבי הושעיה! לא הספיק לבא עד שנטרפה השעה. רבי יהודה בר פזי בשם רבי הושעי' הלכה כר"ש. דלא כן מה נן אמרין ר' מאיר ור"ש אין הלכה כר"ש?! אלא בגין דתני אר"ש שזורי מעשה שנתערבו פירות טבולין בפירותי, ושאלתי את רבי טרפון ואמר לי צא ולוקחם מן העכו"ם ועשר עליה דס"ל פירות גוי חיובא נינהו ותני עליה רבי יהודה ור"ש אומר יש קנין לעכו"ם בא"י לפוטרו מן המעשר, דלא תסבור מימר תריי כל קבל תריי אינון שלא תאמר שניים נגד שניים הם [ר"ט ור"מ נגד ר' יודא ור"ש], לפום כן צריך לומר הלכה כר"ש.

50 ועוד מן הדא: דאמר רבי זעירא אבא אנטולי זבין פירי מן דארמאי. אתא לגבי דרבי יודה בן לוי שלח למנחם בריה דיתקן ליה ויהב ליה מעשריה אבא נתן המעשרות—בלי נטילת דמים מן השבט—למנחם, שיתננו לאביו [ר' יודא בן לוי] מי אתי, קם עימיה ריב"ל ר' י ה ו ש ע בן לוי א"ל מאן יעביד דא אלא אבוך! מחלפיה שיטתיה דרבי יהושע ב"ל תמן הוא אמר הלוקח פירות תלושין מן העכו"ם מפריש תרומה ותרומת מעשר מהלכה ונותנה לשבט ונוטל דמיו מן השבט והכא הוא אמר הכין! ששיבח אבי מנחם

אמר רבי אבא בר זמינא קומי רבי זעירא, רבי סימן לא אמר כן! אלא מי אתי, קם עימיה רבי יהושע בן לוי, אמר ליה, לית אילין דאביך! כ שלא ברשות נטלן [דחייב לשלם דמים

ואיקפד ר' זעירא

ר' אחא ר' תנחום ב"ר חייא בשם ריב"ל ג' הן שהן מעשרין שלא ברשות =שלא מעיקר הדין זה שנתערב טבלו בחולין, וזה שהוא לוקח מפסקיה של כותין. אמר רבי זעירא זאת אומרת שאינו נוטל דמין מן השבט, אם אמר את שנוטל דמין מן השבט הרי ברשות תרם הרי יש חוב גמור!

אמר רבי יוחנן טעמא דר"א? כשם שעשו פירות א"י דמאי [אחר רובן] אין תורמין ומעשרין מזה על

זה, כך עשה פירות כותי ודאי [אחר רובן] אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה.

רבי בון בר חייא בשם רבי זעירא עציץ שאינו נקוב עשו אותו ספק. והתנינן עציץ נקוב מקדש בכרם ושאינו נקוב אינו מקדש בכרם. ויקדש מספק?

כמה דתימר מן הודאי על הדמאי תרומה ולא תאכל עד שיוציא עליה תרומה ומעשרות, ואמר מן הדמאי על הדמאי כן! נימא "לא תאכל—התרומת מעשר שהפריש—עד שיוציא מיניה וביה" [דשמא מן החיוב על הפטור הפריש]

51 רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר ר"י זאת אומרת תרו"מ של דמאי, כספק דימוע כתרו"מ של דמאי שחזרה ונפלה לפחות מק' [דקיימ"ל דשרי] דכיון שיש עליו שם תרומה,

אין עליו תורת דמאי [כעין תוספות בכורים וגם ריש פרק ה "המדומע פטור מן הדמאי"] **פטור מן הדמאי**

פרק ו

הלכה א משנה המקבל שדה מישראל, מן העכו"ם, מן הכותי, חולק

לפניהן =אינו חייב לתרום חלק שנותן להגוי

החוכר שדה מישראל, תורם ונותן לו החוכר יפריש תרומה מהפירות שפורע לבעל הבית הישראל. **א"ר יהודה אימתי? בזמן שנתן לו מאותה השדה ומאותו המין, אבל אם נתן לו משדה אחרת או ממין**

אחר, מעשר ונותן לו =לא סגי בהפרשת תרומה לחודיה.

החוכר שדה מן העכו"ם מעשר ונותן לו.

ר"י אומר: אף המקבל שדה א ב ו ת י ו מן העכו"ם מעשר ונותן לו:

גמרא המקבל מן העכום ח ו ל ק אר"י: זו דברי רשב"ג, אבל דברי חכמים, מישראל- חולק, מ ן ה ע כ ו" ם- ת ו ר ם. ותני כן: המקבל שדה מן העכו"ם תורם ונותן לו. ארשב"ג מה אם ירצה העכו"ם הזה שלא לתרום פירותיו אינו רשאי?!= אים הגוי "רוצה באמת" לתרום, יאמר כן לישראל בפירוש!.... אלא חולק ומניח לפניו!

רבי זעירא רבי יוחנן בשם רבי ינאי: אתם, גם אתם, לרבות שלוחכם. מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית. אתם עושין שליח, ואין העכו"ם עושה שליח. רבי יסא סבר מימר אין העכו"ם עושה שליח ביד אחר חבירו, הא בישראל עושה =עכום עושה ישראל שליח. אמר רבי זעירא ומינה, אתם עושין שליח ולא בישראל?! ודכוותה אין העכו"ם עושה שליח אפילו בישראל!

התיב רב הושעי' והא מתניתא מסייע לרבי יסא: ארשב"ג "מה אם ירצה העכו"ם הזה שלא לתרום אינו תורם?! אלמא עכו"ם עושה ישראל שליח לתרום! *52* א"ר בא במאמן על ידיו. [כאשר ישא האומן את היונק]

החוכר- בפירות, השוכר- במעות, המקבל- למחצה לשליש ולרביע.

עד כדון, ישראל. כותי ועכו"ם? אם ישראל נותן בקבלה לי ש ר א ל, מה הדין כשיראל נותן בקבלה ל כ ו ת י ול ג וי נישמעינה מן הדא: הנותן שדהו בקבלה לעכו"ם ולכותי ולמי שאינו נאמן על המעשרות, אע"פ שלא הגיעו לעונת המעשרות, חייב לעשר. לע"ה, עד שלא באו לעונת המעשרות- אינו צריך לעשר על ידיו, משבאו לעונת המעשרות- צריך לעשר על ידיו.

עד כדון במקום שישראל מצויים, במקום שאין ישראל מצויין המותר להשכירן לעכום? נישמעינה מן

הדא: רבי סימון היו לו שדות בהר המלך שאל לר"י א"ל הבירן הניחם שממה ואל תשכירם לעכו"ם! שאל לריב"ל ושרא ליה. סבר ריב"ל מקום שאין ישראל מצויין, יש לו דין כהדא סוריא דקיימ"ל בע"ז [לר' יוסי] דשרי להשכיר שדות לעכום דהדא סוריא נישמעינה מן הדא: רבי חגי נחית לחמץ אתון שאלון ליה, אילין דבר עשתור בגין דלית ישראל שכיחי ואנן מוגרין לעמים, צריכין לעשר אנן על ידיהון? כשישראל מקבל פירות בעד השכירות, החייב להפריש מהם גם על חלק הגוי? שלח שאל לרבי זעירא, שאל רבי זעירא לרבי אימי, א"ל צריך לעשר על ידיהן. מינה את שמע להשכיר כרבי יוסי. ועוד מן הדא דאמר רבי חנינא בריה דרבי אבהו אבא הוה ליה עובדא שלח שאל לרבי חייא ולרבי יסא ולרבי אימי והורין ליה להשכיר כרבי יוסי, הא לעשר על ידיהן מעשרין על ידיהן.

קיבל ממנו שדה לקצור, בחיטים. *53* ענבים לבצור, ביין. זיתים למסוק, בשמן. מעשר ונותן לו [ישראל קיבל שדה מן העכום]

איתא חמי! עד שלא זרע, תורם [לחכמים דפליגי על רשב"ג [ריש שמעתין]]. משזרע, מעשר?! מחמירין יותר?!!

א"ר חנינא תיקנו במקבל שלא תבור א"י, ברם הכא זרועה הוא!

קיבל ממנו שדה לקצור בשחרי ? שבלים, ענבים לבצור, בסלי ענבים, זתים למסוק, בסלי זתים, מניח כמות שהן.

א"ר יהודה אימתי.. הא מאותה המין שלא מאותה השדה, מאותה השדה שלא מאותה המין, מעשר ונותן לו. תני ר"ח: מאותה השדה- בין מאותו המין בין ממין אחר, תורם ונותן לו. משדה אחרת- בין מאותו המין בין ממין אחר, מעשר ונותן לו. מתני', ד מ ח מ י ר דבעי' תרתי לטיבותא, כרשב"ג ד מ ח מ י ר [ריש סוגיין] כרשב"ג. מה דתני ר"ח, כחכמים.

ופליגא אתינן?! אלא תריץ הכי: מתניתין- במקום שלא נהגו לעשות שעורין כפליים כחטים, מה דתני ר' חייא- במקום שנהגו לעשות שעורים כפליים כחטים אז שרי ליה לשנות ולזרוע שעורים. וממילא חשיב כמין אחד [מסתמא כשמשלם לו חכירות בשעורים, נותן לו כפליים ג"כ!]

הכא בחוכר מן ישראל את אמר תורם, ונותן לו. וכא בחוכר מן העכום את אמר מעשר ונותן לו?

חבריא בשם רבי יוחנן: קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם ולא קנסו בחוכר מישראל.

רבי לא בשם רבי יוחנן: תפשה מדת הדין בחוכר מן העכו"ם אי"ז "קנס". רק הלכו אחר "עיקר הדין" בחוכר מן העכום .... ולא תפשה בחוכר מישראל.

מתניתא מסייעא לדין. ומתניתא מסייעא לדין.

מתניתא מסייעא לר' לא: החוכר שדה מן ישראל תורם ונותן לו, רבי מאיר אומר מעשר ונותן לו. הא רבנין =בשלמא לרבנן ניחא... אמרין קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם, ולא קנסו חכמים בחוכר מישראל אלא לר"מ.. ויש קנס בישראל?! אלא הא הכני, כן הוא.. רבנין אמרי לא תפשה מדה"ד בחוכר מישראל. כ הקלו בחוכר מישראל נגד "הדין" *54* ר"מ אומר תפסה מדה"ד בחוכר מישראל

מתניתא מסייע לחברייא: החוכר שדה מן העכו"ם מעשר ונותן לו. רש"א: תורם ונותן לו. הא רבנין אמרי תפשה מדה"ד בחוכר מן העכו"ם ולא תפשה מדה"ד בחוכר מישראל. ר"ש אומר לא תפשה מדת הדין בחוכר מן העכו"ם? אית בר נש דיימר הדא מילתא?! איך עוברין על "עיקר הדין" כשהלך לעכו"ם...?! אלא הכני: קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם ולא קנסו חכמים בחוכר מישראל. ר"ש אומר לא קנסו חכמים בחוכר מן העכו"ם.

סיום דברי חכמים דברייתא דהחוכר .. לפיכך אם חזר ישראל ולקחה הימנו את החטים "המתוקנים" שנתן להגוי חוזר ונוהג בו דמיי חייב להפריש עוה"פ! תרו"מ

מ"ד תפשה, ניחא. מ"ד קנסו, קנסו בידו!! =הרי כבר קנסתיו! [שחייבתו להפריש מ ע ש ר כשפרע לגוי]

...אף המקבל.. [רומיים "תפשו" שדות ישראל—ורצו חכמים שבני ישראל יפדוהו] אמר רבי יוחנן מן המסיקין שנו מתוך

שאת אומר לו כן, אף הוא דוחק עצמו ופודה אותה:

הלכה ב משנה כהן ולוי שקיבלו שדה מישראל כשם שחולקין בחולין, כך חולקין בתרומה.

ר"א אומר המעשר שלהן שעל מנת כן באו מסתמא מקנה להו תרו"מ

גמרא מתיבין רבנין לר"א במה קנו? אמר להם אין אתם מודין לי שאם התנה לו שמעשרות שלהן?! אפילו התנו במה קנו הא בעינן קניין מעליא? נעשה כאומר תלוש מן הקרקע הזה, שתקנו לך מעשרותיו. אמר ליה אופנא אף אני לית לון אלא .. לסתמא נעשה כאומר תלוש מן הקרקע הזה שיקח לך אחד מעשרה שבו.

תני: כהן מכהן, לוי מלוי, ישראל מישראל, חולקין למעשרות. *55* למי נצרכה? לר' אלעזר, אע"ג דרא"א מעשר שלהן כשקיבלו הן מישראל שעל מנת כן באו, מודי הוא הכא שהן חולקין במעשרות.

ישראל שקיבל שדה מכהן, אמר לו המקבל לבעה"ב על מנת שיהו המעשרות שלי, או שלך, או שלי ושלך, מותר.

כהן שקיבל שדה מישראל. אמר לו כהן המקבל, לישראל בעה"ב: על מנת שיהו המעשרות שלי, מותר. [דכן נורמלי -השווה: ר"א דמתניתין] שלך, אסור. דהוי ככהן הנותן פרוטה לישראל כדי שיתן לו בעתיד איזה מתנת כהונה שלי, ושלך [חלקך תתן אתה---חלקי אקח אני] — קיבלה ממנו כדרך המקבלין מותר, ואם לאו אסור. אם דרך הקבלן ליטול שליש וזה הכהן מ ו ז י ל ונוטל רק רביע—- אסור [מטעמא דלעיל]

ישראל שקיבל.. בלא כך אין המעשרות שלהן?! למה צריך להתנות [עיין משנה שלפנינו-דברי ר"י] אלא הכני הכין הוא: שלי, שלי ושלך, אם קיבלה ממנו כדרך המקבלין מותר, ואם לאו אסור. סמי מכאן שלך [ומוסיף דינא דדרך מקבלין דפשוט היא]

ישראל שקיבל שדה מישראל על מנת שיהו המעשרות של זה, אסור [שהרי המקבל נותן לבעה"ב יבול, והוי בעה"ב כמקבל פרוטה כדי שיתן מעשר לכהן פלוני] שאטלם אני ואתנם לזה מותר. ולא דא היא קדמייתא?

א"ר אחא אם תירצה ביניהן כשאומר לו רק אם ת ר צ ה, תתן לפלוני, אז שרי.

א"ר יוסי הא דתימר מותר, כשקיבלה כדרך המקבלין. והן דאת אמר אסור, בשלא קיבלה ממנו כדרך המקבלין אין לאסור רק כשמוזיל המקבל שכר קבלנותו בשביל זה התנאי

אתיא דר' אחא, כרבי יוחנן. שאוסר לישראל הקבלן לחייב את בעה"ב, ליתן המעשר לפלוני כהן ודרבי יסא, כר' יוסי בי רבי חנינא. [ועכ"פ במוזיל אסר] [ר' יסא=ריב"ח. מקילין]

דר"י בי ר' חנינא אמר אדם נותן מעשרותיו בטובת הנייה, רבי יוחנן אמר אין אדם מביא מעשרותיו בטובת הנאה. מאי טעם דר"י ב"ח? ואיש את קדשיו לו יהיו. מה עביד ליה רבי יוחנן יתנם לכל מי שירצה.

מתני' פליגא על רבי יוסי בי רבי חנינא: קונם כהנים ולוים נהנין לי יטלו בעל כרחו, פתר לה באומר אי איפשי ליתן מתנה כל עיקר. 56 תדע לך שהוא כן, דתנינן: כהנים אלו לוים אלו נהנין לי, יטלו אחרים.

מתני' פליגא על ר' יוחנן: אומר הוא ישראל לישראל הילך סלע זה ותן בכור זה לבן בתי כהן. פתר לה ברוצה ליתנו לשנים כהנים ובן בתו אחד מהן, והוא אמר הילך סלע זו ותן כ ו ל ו לבן בתו כהן דווקא בכה"ג שרי

בעון קומי רבי זעירא בהדא, כהן לישראל, כ ה ן נותן פרוטה לישראל, שיתן המעשר לכהן פלוני מה דריב"ח אמר? לא אגיבון לא השיבו כלום.

ר' חזקיה בשם ר' אחא אמר הכין אמר לון: על דעתיה דר"י בן חנינא כהן לישראל למה הוא אסור? לא מפני מראית העין שסוברים שלוקחו ל ע צ מ ו [וזה אסור לכו"ע] אוף רבי יוחנן אית ליה ישראל לישראל אסור (מפני מראית עין)

#א"ר בי רבי בון חילול קדשים יש כאן ותימר מפני מראית עין! עוד מן הדא דתני הכהנים והלוים

המסייעין בבית הגרנות אין להן לא תרומה ולא מעשר ואם נתן הרי זה חילל שנאמר [ויקרא כב] ולא יחללו את קדשי בני ישראל והן מחללין אותן יותר, מיכן אמרו תרומתן אינה תרומה, ומעשרותן אינן מעשר, והקדישן אינן הקדש, ועליהן הכתוב אומר ראשיה בשחד ישפוטו וכהניה במחיר יורו. המקום מביא עליהן ג' פורענות הה"ד [מיכה ג] לכן בגללכם ציון שדה תחרש וגו'

מתני' פליגא על רבי יוחנן: המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות ובמי חטאת ובאפר חטאת הרי זו מקודשת אע"פ ישראל אלמא טובת הנייה ממון! פתר לה בתרומה שנפלה לו מאבי אמו כהן עיין בבלי שם

כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו "על מנת שיהיו המעשרות שלי" המעשר שלו. מהו שימכרה לכהן? "זכות" המעשר שיש לו באותו שדה נישמעינה מן הדא: דר' אבהו בשם ר"ש בן לקיש המוכר מעשרות שדהו לחבירו לא עשה כלום, עוברי בהמתו לחבירו לא עשה כלום, אויר חורבתו לחבירו לא עשה כלום. אלא מוכר לו שדה ומשייר לו = ל ע צ מ ו! מעשרותיה, מוכר לו שפחה ומשייר לו וולדה, מוכר לו בהמה ומשייר לו עוברה, מוכר לו חורבה ומשייר לו אוירא. והיאך אפשר לאדם למכור אויר חורבתו לחבירו? תיפתר באומר לו תלוש מן החרבה הזו שתיקנה לך אוירה. עד כאן דברי ר"ל וכא קרקע לפניו שהוא אומר לו תלוש מן הקרקע הזה שתקנה אחד מעשרה שבו וממילא שמעינן שיכול למכור לכהן אחר בדרך זו.

כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו: על מנת שיהיו המעשרות שלי. המעשרות שלו, מת, אין לבניו במעשרות. 57 לי ולבני, לי וליורשי, יש לו במעשרות, ולבניו במעשרות, וליורשיו במעשרות. רבי יודן בר שלום בעא קומי דר' יוסי, עד כדון ביורשין שהן מדבר תורה, אפילו ביורשין שאינן מדבר תורה?

"שיהו כל המעשרות שלי כל זמן שהוא לפניו" יהו המעשרות שלו כל זמן שהוא לפניו. מכרה לאח' אין לו במעשרות. חזר ולקח ממנו: תני ר"ח אין לו במעשרות, תני ר' הושעיא יש לו במעשרות. אתיין אילין פלוגתא כאילין פלוגותא דתנינן תמן: שהמגרש את האשה והחזירה ע"מ כתובתה

הראשונה החזירה. תנא ר' חנא קומי ר' לא תרין אמוראין: חד אמר לכתובה אבל לא לתנאין, וחרנא אמר בין לכתובה בין לתנאין. מ"ד לכתובה אבל לא לתנאין, אין לו במעשרות. ומ"ד בין לכתובה בין לתנאין, יש לו במעשרות כשמחזיר, חוזרים כל התנאים הראשונים.

והתני: קיבל שדה מכהנת, המעשרות שלה [משנה ג], נישאת לישראל, חולקין במעשרות [ריש משנה א], נתארמל' או נתגרשה חזרה לתחילתה. כאן שמכר כאן שקיבל ב"מקבל" לא יצאת מרשות אשה לגמרי, ולהכי כשנתגרשה, הכל שלה והתני רבי חייא "מכרה"! א"ר שמואל בר אבדימא תמן יצאת מרשות שניהם ברם הכא יצאת מרשות מוכר ולא יצאת מרשות לוקח אשה הכהנת "מכרה" לישראל ע"מ שהמעשרות שלה, שוב ניסת לזר---כשנתגרשה חוזר לתנאי הראשון

כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו ע"מ שיהו המעשרות שלו ד' או ה' שנים יכול הוא למחות בידו שלא ליטעה כרם, שלא לזורעה איסטיס, שלא לעשותה שדה קנים אין לכהן שום הנייה באלו. "שלי לעולם" אינו יכול למחות בידו שלא ליטעה כרם, שלא לזורעה איסטיס, שלא לעשותה שדה קנים. אתא עובדא קומי ר' אחא בר לא, וחייבה מיתן ליה חד מן עשרתי דקניא משום קנס

ישראל שמכר שדה לכהן ואמר לו ע"מ שיהו המעשרות שלי ארבע וחמש שנים מותר, לעולם אסור. שאין כהן עושה כהן מיחזי "שישראל נעשה כהן": כהן שמכר שדה לישראל ואמר לו על מנת שיהו המעשרות שלך ד' או ה' שנים, אסור. *58* הכא את אמר מותר והכא את אמר אסור? כאן זיכהו בדבר שהוא ברשותו, וכאן זיכהו בדבר שאינו ברשותו =במעשרות, שיור מהני--לא מכירה!

משנה ישראל שקבל מכהן ומלוי, המעשרות לבעלים אף בלא התנה. **ר' ישמעאל אומר הקרתני בן כפר** [חוץ לירושלים] **שקיבל שדה מירושלמי, מעשר שני של ירושלמי. וחכ"א יכול הוא הקרתני לעלות ולאוכלו בירושלים:**

גמרא על דעתיה דרבי ישמעאל אילו כהן טמא שהיה שותף עם טהור, שמא אין חולקין במעשרות?!

תמן יכול הוא למכור לכהן טהור אחר, ברם הכא יכול הקרתני לעלות ולאכול בירושלים?! טורה יש בדבר!!

הלכה ג משנה המקבל זיתים לשמן לחלוק בשמן **כשם שחולקין בחולין כך חולקין בתרומה. רבי יהודה אומר: י ש ר א ל שקיבל מ כ ה ן ומלוי זיתים לשמן או למחצית שכר** המקבל מוכר השמן וחולקין בהריווח **המעשרות לבעלים** לכהן או ללוי

גמרא ר' יהודה עבד זיתים גמורין העומדים ליתלש כקרקע, ורבנין לא עבדין זיתים כקרקע וכשמקבל מכהן, לא אמרינן ששיך כולו לכהן . מעתה אין יסבור ר"י כר' אליעזר, דרבי אליעזר אמר כ ה ן ולוי שקבלו שדה מ י ש ר א ל המעשרות שלהן שע"מ כן באו, והכא, על מנת כן באו כ ה"ה איפכא

פרתו של כהן שהיתה שומא אצל ישראל וילדה בכור, הבכור לכהן דברי רבי יהודה, וחכ"א אין הבכור אלא לשניהן. אמר להן ר"י: אי אתם מודים לי במעשרות שדהו שהוא שלו! אמרו לו מפני שהשדה גופה לכהן, והפרה גופה לשניהן, אף הפרה אם היתה גופה לכהן הבכור לכהן. ותני כן: השם, באחריות שניהן מי שמקבל דבר בשומא, ה"ה באחריות שניהם [לעניין אונסין] והחוכר באחריות הנותן.

כהן שנתן מעות לישראל ליקח לו בהן פירות למחצית שכר, אמר לו: הותירו או פחתו שלי, כ שנינו נחלוק בשכר והפסד [ככל לוקח למחצית שכר] **והמעשרות שלך** [לשם פרוטה שצריך ליתן עבור שכר טירחה [עיין איזהו נשך דאל"ה הוי כרבית]], **מותר** שהרי מעיקר הדין מגיע לחלוק [או כולו לכהן לר"י] וכשנותן כל המעשר לישראל, הו"ל כנותן לו פרוטה בשביל טרחו—-בסיפא מגיע לו בלא"ה לר"א... ישראל שנתן מעות לכהן ליקח לו בהן פירות למחצית שכר, אמר לו ישראל הנותן לכהן המקבל: הותירו או פחתו שלי, והמעשרות שלך אם נתן לו שכרו מותר, ואם לאו אסור

59 ישראל שהיה חוכר זתים בששים לוג טבולים שכר שחייב החוכר לשלם לבעה"ב, **אמר לו**: כהן לבעה"ב תנם לי [ואעכב לעצמי ההפרשות], ואני נותן לך ששים לוג מתוקנין! מותר. אני ואת חולקין את המעשרות- אסור. כדו יהב ליה כוליה מותר כאשר נותן בעה"ב לכהן כ ל המעשרות, מותר [ול"ח לכהן המסייע], כדו יהב לה פלגא אסור?!

א"ר יוסי כאן במרויח לו. ותני כן: אם היה מרויח לו, אסור משום רבית ומשום בזיון קדשים: כהן אומר לבעה"ב: תרוויח לי זמן הפרעון, ואתן לך מתוקנין, אסור

הלכה ד משנה ב"ש אומרים לא ימכור אדם את זיתיו אלא לחבר

=אוכל בטהרה **בית הלל אומרים אף למעשר** אף ש ל א נזהר באכילת טהר **וצנועי ב"ה היו נוהגין כדברי בית שמאי:**

גמרא א"ר יוחנן טעמא דב"ה: דרך בני אדם לוכל זיתיהן עטונין?! ע"י עילה. בית הלל כדעתו דתנינן: לא ימכור לו פרה חורשת בשביעית, וב"ה מתירין מפני שיכולין לשחטו. ואורחיה דבר נש מיכס תורא דידיה?! אלא על ידי עילה.

ושוין שהוא מוכר לו ש י ב ל י ן לעיסתו אע"פ שיודע שאינו עושה אותו בטהרה [מכיון שמחוסר הרבה מלאכות]

תני שוין ש א י ן מוכרין גדיש של חטין, ועביט של ענבים, ומעטן של זתים, אלא לחבר ולמי שהוא יודע שהוא עושה אותו בטהרה. [מכיון שקרוב מאד לגמר/ כבר הוכשרו]

60 לית הדא ברייתא דחשיב להו ביחד פליגא על רבי יוחנן, דרבי יוחנן אמר: כשם שאמרו קטן חומרין שיתחייב המשלה משום מעילה, כך אמרו מעטן של זיתים ח ו מ ר י ן =מדרבנן

[רבי חזקיה אמר רבי יונה בשם רבי ירמיה: מה פליגין? טהרות 1:1 בחיבורין, לפי שבכל מקום נשוך חיבור מעוך אינו חיבור, וכא אפילו מעוך חיבור הא דאמר ריו"ח "חומרין", היינו דמהני "מעוך" לחיבור. הא הכשירן תורה. קם רבי יונה עם רבי ירמיה אמר לו את אמרת הדא מילתא? אמר ליה אין מיני אם ממנו אתה שואל.. אפילו הכשירן הן חומרין!]

והתני שוין שאין מוכרין גדיש של חטים ועביט של ענבים ומעטן של זיתים אלא לחבר ולמי שהוא

יודע שהוא עושה אותן בטהרה ועביט של ענבים לא תורה היא?! ודכוותה מעטן של זיתים תורה היא! מאי כדון? תיפתר כרבי מאיר. דרבי מאיר אמר המוהל כמשקה ולדידיה דווקא הוי משקה זיתים מה"ת

אמר רבי זעירא טעמא דבית שמאי? אין דרך חבר להיות מוכר זיתים אלא לחבר.

מהו צנועי? "כשירי" אמר רב חסדא כן כאן שנינו שהכשר נקרא צנועי:

הלכה ה משנה שנים שבצרו כרמיהן לתוך גת אחת, אחד מעשר ואחד שאינו מעשר, המעשר מעשר את שלו וחלקו בכל מקום שהוא:

גמרא # אמר ר' אליעזר דרבי מאיר היא. דר' מאיר אמר לא התירו למכור דמאי אלא לסיטון בלבד... מפרש פירוש חדש בדברי ר"מ: ה ק י ל ו לסיטון למכור ו ו ד א י, ולעשרו רק בתורת דמאי!

61 דהוא פתר לה: המעשר מעשר את שלו ודאי, וחלקו בכל מקום שהוא דמאי. רבי יונה בעי, מוכר ודאי ומתקן דמאי?!

אין לך אלא כההיא דא"ר יוחנן דברי הכל היא: המעשר מעשר את שלו- ודאי, וחלקו בכל מקום שהוא- וודאי. וחצי חלקו שביד חבירו משלו- דמאי: כ חייב לעשר את חצי שביד חבירו ו ו ד א י [דאין ברירה. ושמא חצי שביד חבירו—שלו הוא!] וחציו השני [שביד חבירו] הוא דמאי [כדין כל יבול ע"ה]

הלכה ו משנה שנים שקבלו שדה באריסות או שירשו או שנשתתפו, יכול הוא לומר לו: טול אתה חטים שבמקום פלוני, ואני חטים שבמקום פלוני, אתה יין שבמקום פלוני, ואני יין שבמקום פלוני, אבל לא יאמר לו טול אתה חטים ואני שעורים, טול את היין ואני אטול את השמן. חבר ועם הארץ שירשו אביהם עם הארץ, יכול הוא לומר טול אתה חטים שבמקום פלוני ואני חטים שבמקום פלוני, אתה יין שבמקום פלוני ואני יין שבמקום פלוני, אבל לא יאמר לו טול אתה חטים ואני שעורים, טול אתה הלח ואני אטול את היבש דהו"ל כמוכר לע"ה טבל/לח

גמרא תני: ישראל ועכו"ם שקנו שדה בסוריא הרי הוא כטבל וכמעושר מעורבין זה בזה. דברי רבי [אין ברירה] רשב"ג אומר: חלקו של ישראל חייב, חלקו של עכו"ם פטור.

רבי יסא בשם רבי חנינא: מה פליגין? כשחלקו שדה בקמתה יש לומר "זה חלקו משעה ראשונה", *62* אבל אם חלקו עמרים, אף רשב"ג מודה לרבי שכל קלח וקלח של שותפות היא.

א"ר יונה רבי יוסי בשם רבי יוחנן: מה פליגי'? כשחלקו עמרים, אבל אם חלקו גדיש, אף רשב"ג מודה לרבי שכל קלח וקלח של שותפות הוא. [על דעתיה דרבי יונה מה בין גדיש מה בין עמרים? בקוצר כל שהוא ומניח לפניו] =מונחין במקום שנקצרו

א"ר הושעיא הדא דתימא שקנו ע"מ שלא לחלוק. אבל אם קנו ע"מ לחלוק, אף ר' מודה לרשב"ג שזה חלק מגיע לו משעה ראשונה. א"ר יוסי מליהון דרבנין פליגין, דא"ר אבהו בשם ר' יוחנן: השותפין [האחין השותפין] מחלוקת רבי ורשב"ג, האחין השותפין לא לחלוק הן?!

הלכה ז משנה גר ועכו"ם שירשו את אביהן עכו"ם, יכול הוא לומר לו:

טול אתה ע"ג, ואני אטול את המעות. אתה יין נסך, ואני פירות. אם משבאו לרשות הגר אסור.

הקדמה: רוב תבואה בסוריא גדילין בשדות גוי. וקיימ"ל רק שדות ישראל וכותי חייבים בסוריא

המוכר ע"ה **פירות בסוריא ואמר "משל ארץ ישראל"** כ ממקום שחייב במעשרות **הן חייב לעשר, "מעושרין הן" נאמן, שהפה שאסור הוא הפה שהתיר. "משלי הן" חייב לעשר, "מעושרין הן" נאמן, שהפה שאסור הוא הפה שהתיר. אם ידוע הוא שיש לו שדה בסוריא, חייב לעשר** חיישינן שבא משדהו

גמרא ישראל ועכו"ם שקנו ביתו של עכו"ם, והיה שם יין נסך וע"ג ומעות, לא יאמר לו טול אתה יין נסך וע"ג, ואני מעות. א"ר יוחנן לא סוף דבר יין נסך וע"ג ומעות, אלא אפילו היו שם שני צלמין אחד עשוי כמין דלופקי שלחן קטן שמעמידין עליו דברים [וחקוק עליה אליל יווני] ואחד שאינו עשוי כמין

דלופקי, לא יאמר לו טול אתה את שאינו עשוי כמין דלופקי, ואני נוטל את העשוי כמין דלופקי דשרי [שאין עיקרו לע"ז] אמר רבי זעירא ויאות?! אילו חבר וע"ה שירשו את אביהן ע"ה והיו שם פירות מוכשרין ופירות שאינו מוכשרין, שמא אומר לו טול אתה את המוכשרין ואני נוטל את שאינן מוכשרין. והא מתני' פליגא טול אתה ע"ג ואני מעות, אתה יין נסך ואני פירות, מותר!! אימר סיפא ולית היא פליגא: אם משבאו לרשות הגר אסור, והכא מכיון שקנה כמי שנכנס לרשותו דווקא "ירשו", אבל קנו, כנכנס לרשותו, ואסור

עקילס הגר חילק עם אחיו ונשארו האלילים ביד אחיו והחמיר על עצמו והוליך הנייה לים המלח. תלתא אמורין. ח"א דמי ע"ג הוליך לים המלח השווי של כ ל הפסלים, וחרנא אמר דמי חלקו של ע"ג הוליך לים המלח רק חציים, וחרנא אמר ע"ג עצמה הוליך לים המלח אלא בשביל לעקור ע"ג מבית אבא: ואחיו הסכים על ידו...

63 תמן תנינן: נאמנין על הלקט ועל השכח' ועל הפאה בשעתן בשעה שהלקט מצוי והכא כשיש לו שדה בסוריא, אינו נאמן לומר מעושרין הן את אמ' הכין! תמן, שתיקונו =שתיקה שלו פטור, ברם הכא, שתיקונו חייב. ותני כן: את שתיקונו פטור, נאמן להקל. שתיקתו חייב, אינו נאמן להקל.

תני: עכו"ם שהיה צווח ואומר בואו וטלו לכם ממני פירות! ערלה הן! נטע רבעי הן! אינו נאמן רוצה להשביח מקחו

גוי בסוריא..אם אמר מכותי פלוני הבאתים, נאמן להחמיר. דברי ר'. וחכ"א: דברי העכו"ם לא מעלין ולא מורידין.

ר' יודן בעי, היה צווח לפי תומו?

ר' יודן בעי, כותי שמוכר פירות בא ר ץ י ש ר א ל כותי כעכו"ם. דאיתפלגון כותי אינו כעכו"ם =פירותיו דמאי [לא וודאי] דברי רבי. רשב"ג אומר כותי כעכו"ם לכל דבר

א"ר בון בר חייא דברי רבי..והוא שיהא רוב מכנסו משלו

ישראל שהיה לו אריס ע"ה בסוריא, ושילח לו פירות, ואמר "הרי אלו מעושרין" אני אומר מן השוק לקח סתמייהו מגוי והוא שיהא אותו המין מצוי בשוק. לא סוף דבר בשאין לו מאותו המין בתוך שדהו, אלא אפי' יש לו מאותו המין בתוך שדהו, מכיון שאותו המין מצוי בשוק מותר:

הלכה ח משנה ע"ה שאמר לחבר קח לי אגודת ירק, קח לי גלוסקין אחד, לוקח סתם פטור.

אם אמר "זו שלי" "וזו של חבירי" ונתערבו חייב לעשר אפילו הן מאה לקח 99 לצורך ע"ה, ואחד לצרכו, ונתערבו, חייב לעשר ה כ ל

גמרא מתני' דר' יוסי, דתני: הלוקח סתם צריך לעשר. ור' יוסי אומר: אי"צ

מה נן קיימין? אם כשאמר לו "צא ולקח לי" שלוחו הוא! מ"ט דת"ק? "צא ולקח לך" שלו הן! מ"ט דר"י—הא נותן לע"ה פ י ר ו ת י ו שאינו מעושרין אלא 64 כי נן קיימין בסתם, רבי יודה אומר לא נתכוון המוכר לזכות אלא ללוקח. רבי יוסי אומר לא נתכוון המוכר לזכות אלא לבעל המעות.

לפיכך אם נתן אחת יתירה שליח שקנה פירות ל"ללוקח" והחנווני הוסיף לו אחת יתירה רבי יהודא אומר של לוקח, רבי יוסי אומר של שניהן. מחלפא שיטתיה דרבי יוסי, תמן =כאן! הוא אומר לא נתכוון המוכר לזכות אלא לבעל המעות. וכא =שם את אמר הכין! כאן ע"י מעותיו של זה וע"י רגליו של זה נתן לו אחת י ת י ר ה שניהן חולקין כיון שטרח, יש לשליח גם זכות.

תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: אם החליף את המעה לקח במעות אחרות משלו צריך לעשר. א"ר יוסי הדא אמר הנותן מעות לחבירו, והחליפן, ואבדו, חייב באחריותן אף באונסין [ול"א הרי "החזיר" מה שלקח]

זו שלי וזו של חבירי....שמואל אמר: במחלק בידו, א"ר אליעזר והוא שנטל חלקו בסוף.

א"ר יונה צורכה לדין וצורכה לדין. חילק בידו ונטלו חלקו בתחלה, אינו צריך לעשר אלא על שלו. לא חילק בידו ונטל חלקו בסוף, אינו מעשר אלא על שלו רק כשנותן לו בי ד י י ם את הירק ו ג ם נוטל נוטל חלקו בסוף, חייב לעשר חלק חבירו

תני אומר הוא אדם לפועל "הילך דינר זה ואכול בו", "הילך דינר זה שתה בו", ואינו חושש על שכרו לא משום שביעית, ולא משום מעשרות, ולא משום יין נסך. אבל אם אמר לו "צא ולקח לך ככר ואני נותן לך דמים" "צא ולקח לך רביעית של יין ואני נותן לך =שתתן להחנווני דמים", חוששין על שכרו משום שביעית, ומשום מעשרות, ומשום יין נסך. א"ר זעירא טעמא דאסרינן בסיפא נעשה החנווני שלוחו של ב ע ל ה ב י ת לזכות לפועל. א"ר הילא פועל זכה לב"ה משל חנווני, וחוזר וזוכה לעצמו. מה נפקא מביניהון? היה החנווני חרש. על דעתיה דרבי זעירא לא חושש, שאין שליחות לחרש, על דעתיה דרבי הילא חושש דפועל הבריא עושה הקניין—וזכה בעה"ב, ונמצא מאכיל פועליו איסור.

תני: לא יאמר אדם לחבירו: הילך מאתים דינר ושקול על ידי לאוצר מלכות רומי הרשעה אלא אומר הוא לו: פרשני מן האוצר. וכן לא יאמר אדם לחבירו: הילך מאתים זוז 65 ושקול על ידי לאומנות עבודת המלך [רומי] אלא אומר הוא לו פרשיני מן האומנות

פרק ז

הלכה א משנה המזמין את חבירו שיאכל אצלו והוא אינו מאמינו על המעשרות, אומר מערב שבת: מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו. ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות:

גמרא א"ר יוחנן מתניתן בדמאי מהני תנאי הא בוודאי לא. הא מתני' אמר אפילו בודאי! דתנינן תמן

לקמן בפירקין היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו והוא בבית המדרש או בשדה.. אין תימר בדמאי אנן קיימין, לית יכול! דתנינן בסיפא "היו דמאי"! מה א"ר יוחנן?! "בדמאי לא בודאי" לא אמר אלא מתניתא בדמאי.

מה בין דמאי ומה בין ודאי? דמאי אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו, ודאי אין אדם מתנה אלא על דבר שהוא ברשותו.

רבי ינאי הוה ליה תנאי ודאי, שאל לרבי חייא רובא מאי מתקנא בשבתא? א"ל [דברים כו] למען תלמד ליראה את ה' אלהיך כל הימים גבי מעשר כתיב ואפילו בשבת.

מהו דחמת מיקל בלשי תלוי בי? מה זה שראיתי בחלום מקל של בלשים [ממונים מאת המלך לחפוש בבתים] א"ל עתיד את להנהיג שררה על ישראל.

רבי הושעיא היה לו תנאי ודאי, חדא איתתא בשלה ירק, אנשיית מתקנתה שכחה לתקן [ושבת היתה] אתת לגבי רבי הושעיא, ושלח לזבדי בן לוי דיתקן לה.

רבי בא בר ממל בעי, ולא הוה זבדי בר לוי צריך מיזכיא לרבי הושעיא בירקא?

רבי זעירא בעי, מה נן קיימין איך היה הסיפור? אי בשיש 66 לו תנאי עליו ועל אחרים, אינו צריך לזכותו בירקא. ואם ביש לו תנאי עליו, ולא על אחרים צריך לזכותו בירק! רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו איתתבת נתיישב הדבר: ולא זכי זבדי בן לוי לרבי הושעיא בירקא

א"ר ינאי צריך שיהא זכור תנייו בשעה שמפריש בשבת שמעון בר ווא בשם רבי יוחנן וצריך להחליט בשפתיו. לומר עתה שסומך על תנאי דאתמול רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא ולא נמצא כמתקן בשבת? א"ל אדא תנאי! סמוך על התנא! [ביטוי דומה בעירובין וסוכה]

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא, ואינו אסור מפני אובדן אוכלים? א"ל מפררו כל שהוא.

רבי ירמיה בעא קומי רבי זעירא ואינו אסור משום גזל? א"ל רוצה הוא שיהא לו נחת רוח. מיליהון דרבנין פליגין דא"ר שמואל בר רב יצחק, רבי ורבי יוסי בי רבי יהודה נתארחו אצל בעל הבית אחד, אזל לישנא בישא א"ל הב דעתך דאינון מחשדונך אמרו לשון רע להבה"ב: תן עיניך, שחכמים אלו חושדין אותך יתיב ליה מעייני לון, ישב לו ועיין בהם והוון עבדין נפשין מזרקין אילין לאילין ומתקנין היה עושין עצמן כזורקין אלו לאלו [ובאמת היו מתקנין] ואינו רוצה הנחת רוח?! אלמא לא היה ניח"ל אם היה רואם מתקנין! ומתרץ.. רוצה הוא, אלא דלא בעי דחשדוניה!!

תני רבי יהודה אוסר. מה טעמא דרבי יודה? ויש אדם מתנה על דבר שאינו ברשותו?! מודה רבי יודה שהוא הולך ולוקח מערב שבת ממקום שלקח זה, ומעשרן. ויש אדם מפריש על דבר שאינו שלו?!

רבי אליעזר בשם רבי הושעיא עשו אותו כאינו מאמין לבעל הבית. עיין לקמן

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: עשו אותו כמוכר פירות טבולין לחבירו, כהדא דתני: המוכר פירות טבולין לחבירו הרי זה רץ אחריו ומתקנו. לא מצאו, אם ידוע שהפירות קיימין, מעשר עליהן. ואם לאו, אינו צריך לעשר עליהן. ספק קיימין ספק אין קיימין, מעשר עליהן, וקורא שם למעשרותיהם מפריש מעשרות מיניה וביה, שמא לא עשה כלום וצריך לתקן גוף המעשר

הלכה ב משנה מזגו לו את הכוס. אומר: מערב שבת [אם יודע שימזגו לו כוס] **מה שאני עתיד לשייר בשולי הכוס הרי הוא מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר, עשוי תרומת מעשר עליו. ומעשר שני בפיו** של הכוס **ומחולל על המעות:**

גמרא כיני מתניתא: לענין מזיגת הכוס. ..שונה קצת התנאי

מה נן קיימין? אם באומר "מכבר" שיחול ע כ ש י ו משקה מעורב הוא! ואם באומר "לכשאשתה" למפרע טבל שתה! אלא כי נן קיימין באומר "מכבר לכשאשתה".

67 ולא נמצא מטלטל תרומה טמאה בשבת? אר"א משייר כ"ש חולין. כההוא דתנינן תמן מטלטלין תרומה טמאה עם החולין. ולא דמיין, תמן טמאה לצורך טהורה, ברם הכא חולין לצורך טמאה! א"ר יוסי בי רבי בון: עם יציאתו מן הכוס קדיש רק כששופכין שירי הכוס, אז חל הקדושה

תמן תנינן: הלוקח יין מבין הכותים וכו' תני ר' יוסי ור"ש אוסרין שמא תבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע. והדא מתניתא לא כרבי יוסי ור"ש היא? א"ר יעקב בר אידי הכל מודין על הכוס שהוא על אתר ול"ח שמא יבקע:

משנה פועל שאינו מאמין לבע"ה, נוטל גרוגרת אחת ואומר: זו ותשע הבאות אחריה עשויות מעשר על תשעים שאני אוכל. וזו עשויה תרומת מעשר עליהן. ומעשר שני באחרונות, ומחולל על המעות. וחושך גרוגרת אחת בעה"ב נתן רשות לפועל לאכול—לדוגמה 27 גרוגרות—-צריך הפועל למנוע עצמו מלאכול גרוגרת אחת לבסוף ואוכל רק 26 כיון שנטל אחת לשם תרו"מ, והו"ל לאכלם לעצמו רשב"ג אומר: לא יחשוך מפני שהוא ממעט את מלאכתו של בעל הבית. ורבי יוסי אומר לא יחשוך מפני שהוא תנאי בית דין:

גמרא פשיטא הדא מילתא: נשרפו הפירות, התרומה בטיבולה דלא חיילא התרומה רק אם יבא לידי אכילה נשרפה התרומה? לכישאכלו הפירות, קדשה תרומה למפרע אין בעיה!
מהו חשך? מן מיכלה =מונע עצמו מלאכול.

לא יחרוש אדם בפרתו בלילה, וישכירנה ביום. *68* לא יעשה בתוך שלו בלילה, וישכיר עצמו ביום. לא ירעיב עצמו ולא יסגף עצמו, מפני שהוא ממעט במלאכתו של ב"ה

רבי יוחנן אזל לחד אתר אשכח ספרא איינום, אמר להו מהו כן? אמרו ליה ציים, א"ל אסור לך! ומה אם מלאכתו של בשר ודם את אמר אסור, מלאכתו של הקב"ה לא כל שכן!

רבי יוסי אומר..רב חייא בר אשי בשם רב: תנאי ב"ד שתהא תרומת מעשר משל בעה"ב, ומעשר שני של פועל:

הלכה ג משנה הלוקח יין מבין הכותים אומר: שני לוגין שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה. ועשרה מעשר. ותשעה מע"ש. ומיחל ושותה:

גמרא תני: רבי יוסי ור"ש אוסרין. שמא תבקע הנוד ונמצא שותה טבלים למפרע. לא כטעמיה הדין טעמיה דהדין. טעמא דרבי יוסי שלא סיים. טעמא דר"ש שמא ישכח וישתה את השאר.

כהדא דתני: מעשר שני שבחפץ זה מחולל על סלע שבכיס זה, חילל. רבי יוסי אומר לא חילל. מודה ר' יוסי *69* שאם אמר על הסלע הישנה ועל הדינר הישן שחילל. מודים חכמים לרבי יוסי שאם אמר על הסלע שאטול מיד בני ועל הדינר שאטול מיד בני שלא חילל, שלא היה בידו באותה שעה.

תמן תנינן המניח פירות להיות מפריש עליהן כו' הרי הן בחזקת קיימין. והדא מתני' דלא כרבי יוסי וכרבי שמעון? אמר רבי זעירא תמן כ א ן למפרעו נתקלקלו. ברם הכא ש ם מאובדן והילך נתקלקלו אף אים תחמיץ ב ע ת י ד--ברי כבר חיילא ההפרשה ת כ ף [כשהיא עדיין יין]

תמן תנינן: פרוטה של הקדש שנפלה לתוך הכיס, או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש וכו' תנא: על הראשונה מעל בספק ועל השנייה מעל בוודאי דברי רבי עקיבה, וחכמים אומרים עד שיוציא את כל הכיס

[א"ר יודן אבוי דרבי מתניא: הדא דתימר כשהיו שתיים, אבל אם היו עשר, לא בדא על הראשונה מעל בספק ועל השנייה מעל בודאי]

ר"ש בן לקיש בעא קומי רבי יוחנן, מה בין האומר "בכיס" מה בין האומר "מן הכיס"? דמודה רע"ק דלא מעל עד שיוציא כל הכיס ....ותירץ לו ריו"ח..

וחזר ר"ל והקשה..

ר"ש בן לקיש אומר, אפי' הוציא את כל הכיס לא ימעול! כמה דתימר למפרעו טבל שתה, ואמר אוף הכא למפרעו חולין הוציא כיון דלא בא לכלל הפרשה אלא כאן תלוי בהפרשה משא"כ בפרוטה מן הכיס, ל"ב הפרשה

70 אמר רבי יונה כאן וכאן תלוי בהפרשה, נעשה כאומר אל יצא הכיס הזה מידי פרוטה הקדש להכי מעל אף שלא בא לידי הפרשה

מחלפה שיטתיה דרבי שמעון בן לקיש. תמן הוא אומר מועלין בפרוטה לפי חשבון שלשה לוגין מים שמילאן לניסוך מועלין לפי חשבון-כגון יש שם 6 לוג ומעל בלוג, הרי"ז כמועל בחצי לוג והכא הוא אמר הכין!! אפי' הוציא את כל הכיס, לא מעל.. מן דאצרכת ליה, חזר ופשטה

אמר רבי יצחק בר אליעזר אדם עומד מערב שבת ואומר הרי זו תרומה למחר, ואין אדם עומד בשבת ואומר הרי זו תרומה למחר. אמר רבי יוסי בי רבי בון אין אדם עומד מע"ש ואומר הרי זו תרומה למחר. מתני' פליגא על ר' יוסי בי ר' בון לגין שהן טבול יום ומילאהו מן החבית מעשר טבל. אם אמר הרי זו תרומת מעשר מערב, הרי זו תרו"מ מערב לאחר שיעריב שמש יחול שם תרומה על יין שבלגין [אם אמר הרי זה עירוב לא אמר כלום דעירוב מבעו"י בעינן.] פתר לה לשעבר =בדיעבד והתני ר' חייא "א ו מר" אית לך מימר לשעבר?! וחזר בה:

הלכה ד משנה היו לו תאנים של טבל בתוך ביתו, והוא בבית המדרש או בשדה, בערב שבת **אומר: שני תאנים שאני עתיד להפריש הרי הן תרומה, ועשרה מעשר ותשעה מעשר שני.**

היו דמאי, אומר: מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר, ושאר מעשר סמוך לו. זה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו. ומעשר שני בצפונו או בדרומו ומחולל על המעות:

גמרא היו דמאי..מיי כדון? איך עושה? מכבר לכשאפרישנה מעכשיו ולכשאפרישנה. הולך ומפרש..

71 הגע עצמך שהיתה תרומה טהורה? מכבר, לכשאוכלנה.

הגע עצמך שהיתה תרומ' טמאה? מכבר לכשאניחנה בזוית [כדלעיל גבי כוס]א"ר זעירא הדא אמרה טבל שיש עליו תניי, מותר לטלטלה בשבת.

[תני: מטלטלין אחד תרומה טהורה ואחד תרומה טמאה]

[תוספתא שבת 14 מעלין את המדומע וכו' כיצד הוא עושה? נותן עיניו במקצתו ואוכל את השאר]

הלכה ה משנה היו לפניו שתי כלכלות של טבל ואמר: "מעשרות של זו בזו, ושל זו בזו" הראשונה מעושרת ולא השנייה. דכיון דכבר נתקן הראשונה, א"י להפריש מן הפטור [הראשונה] על החיוב [השנייה]

"מעשרותי' מעשרות כלכלה בחבירתה" קרא שם שניהם חלים בבת אחת! וכל אחד מתקן את חבירו

גמרא ותני עלה ארישא נוטל מן השנייה, שתי תאנים ושני עשורין. ועישורו של עישור. עיין פירושו סוף פרק א

שמואל אמר לא מצי תניתה, *72* אין יסב חדא לעשר, צריך מיסב חדא למאה. כשנוטל אחד לכל עשר, הרי לוקח עשר בשביל מאה, וזה לא מספיק! שהרי צריך11 בשביל 99 [כי 11 הם עשירית מ110] ואף אם יטול עוד אחד לכל מאה, עדיין לא מספיק. שהרי יטול 11 בשביל כל מאה, אך בשביל 100 צריך 111 [לא 110] שהרי בשביל **999** כבר צריך **111** וכו' **אין יסב חדא למאה, צריך מיסב חדא לאלף. אין יסב חדא לאלף, צריך מסב חדא לעשרה אלפין.**

מעשרותיה מעשרות ...אר"י בר חנינה: על השנייה =כשבא לתקן כלכלה השנייה [ונוטל מעשרותי מן הראשון] **עובר** בעשה, ועל הראשונה, בעשה ולא תעשה. על השנייה עובר בעשה- שקבע שני שמות כאחד. הפריש מ"ר ומ"ש כאחד ועל הראשונה כשבא לתקן כלכלה הראשונה [ע"י נטילה מן השנייה] בעשה ולא תעשה- שקבעו ב'

שמות כאחד, ושהקדים שני שבראשונה לראשון שבשנייה.

א"ר אליעזר דר"מ היא. רישא דמתניתין דר"מ אמר אין את תופס אלא ראשון ראשון בלבד.

תמן הוינן סברין מימר מה פליגון רבי מאיר ורבנן לאחר כדי דבור, אבל בתוך כדי דבור לא והו"א דאף לר"מ יכול לחזור. מן מה דא"ר אליעזר ר"מ היא הדא אמרה אפילו בתוך כדי דבור אינו חוזר בו, דתני מעשרותיהן מעשרות כלכלה בחבירתה קרא שם מפני שקבע ב' שמות כאחת, הא זה אחר זה אין את תופש אלא ראשון ראשון בלבד אלמא ל ר " מ אפי' ת כ " ד אינו יכול לחזור

[מודים חכמים לר"מ באומר בהמה זו תמורה תחת שני זבחים, אין דברין אחרונים כלום כשאומר בהמה זו תמורה תחת "עולה ושלמים"]

לא כן א"ר שמואל בר רב יצחק בשם רב הונא אמר זו תמורת עולה חוזר בו בתוך כדי דבור? כאן במתכוין לפחות כאן במתכוין להוסיף כשרוצה לחזור מתמורתו ולעשותו ה ו ל יכול תכ"ד. אבל להוסיף "שלמים" אינו יכול

[אמר הרי זו תרומה, אפילו בתוך כדי דבור אינו חוזר בו. אדם נשאל על הקדישו *73* ואין אדם נשאל על תרומתו]

מעשרותיהן מעשר כלכלה בחבירתה...כיצד הוא עושה? נוטל עשרים תאנים מאיזה מהן שירצה,

(וכל עשר דיסב אית בהון תרומת מעשר)

עד כדון בשוות, היה בזו מאה ובזו מאתים? אם לשם מאה הוא נוטל, אם רוצה לתקן את מאה מ ת ו ך המאתיים של כלכלה השנייה נוטל אחת עשרה כדיי לתקן 100, אם לשם מאתים הוא נוטל, רוצה לתקן ה כ ל נוטל שלשים תאנים. בזו מאה ובזו אלף, אם לשם מאה הוא נוטל נוטל אחת עשרה. אם לשם אלף הוא נוטל, אפילו הוא נוטל את כולה אינו משלים שהרי אם רוצה ב1000 מתוקנין--צריך להפריש 111.11111

מי שיש לו כלכלה והוא מבקש לעשר', נותן שני תישועין, ותשוע של תשוע. כגון שיש לו 81 תאנים ורוצה לתקנם, נוטל 9 למע"ר, 9 למע"ש, ועוד 1 [תישוע של תישוע] למע"ר. סה"כ 10 למע"ר ו9 למע"ש! ולשון חכמים לדבר בחידות שהן עשר מעשר, ותשע מע"ש. ויאמר תשע עשרה! א"ר זעירא: דברי חכמים וחידותם

הרוצה להכניס מאה תאנים מתוקנו' לתוך ביתו הרי זה נוטל על כל תאינה ותאינה שני תישועין ותישוע של תישוע שהן עשרים ושלש תאיני',

ארבעה תישועין, ותישועו של תישוע אם צריך 19 כדי לתקן 81 תאנים---- נמצא כל תאינה צריך 23456 . דהיינו 19/81 כדי לתקנו --וממילא ל100 תאנים צריך 23.456

הקדמה: אי אפשר לעשות ת ר ו מ ת מעשר, רק מ מ ע ש ר [טבל]

הלכה ז משנה *74* מאה טבל מאה חולין, נוטל מאה ואחת. 101 תאנים מתוך התערובת ואומר: אם יש כ א ן100 טבל ואחת חולין, הרי 10 מהם מעשר כ א ן ותרו"מ בתוכו. אם 100 חולין ואחת טבל כ א ן , הרי 9 מעשר ש ם , ו"אחת זה" [של טבל]—ויהא אחת זה עשוי תרו"מ. ונותן כל מאה האחת אל הכהן

מאה טבל מאה מעשר, נוטל מאה ואחת. ואומר: אם יש כ א ן 100 של מעשר ואחת של טבל, הרי 10 כ א ן תרו"מ. גם: 10 ש ם הם מעשר, [על כ ל הטבל] ואחת של טבל הנמצא כאן, עשוי תרו"מ עליו [סה"כ יש כ א ן 11 של תרו"מ]

אם יש כ א ן 100 של טבל ואחת של מעשר, הריני קובע כ א ן 10 של מעשר— סה"כ יש לי כאן 11 של מעשר. יהיו כ ו ל ם תרו"מ על 110 של מעשר

מאה חולין מתוקנין מאה מעשר, נוטל מאה ועשר.

מאה טבל ותשעים מעשר, תשעים טבל ושמונים מעשר, לא הפסיד כלום. זה הכלל כל זמן שהטבל מרובה לא הפסיד כלום:

עיין בסוף מסכתא שהארכנו יותר לבאר משנה הלז

גמרא מאה טבל ומאה מעשר.. ר"ש בן לקיש אמר צריך להתנות ולומר: אם טבל עלה בידי הוא מעשר. ואם מעשר עלה בידי, הרי הוא עשוי תרומת מעשר. *75* א"ר יונה צריך לכפול תנייו ולומר ואם לאו לא עשיתי כלום.

רבי יוחנן אמר אינו צריך לכפול תנייו. רק יכול לומר סתם: יחול המעשר ב כ ל מ ק ו ם דין כדעתיה ודין כדעתיה. דאיתפלגין: שני כריים ואחד מהן היו לפניו ב" כריים והתנה שיחול תרומה באחד מהם, ולא סיים רבי יוחנן אמר קדשו מדומעין. ור"ש בן לקיש אמר לא קדשו

מאה טבל ומאה חולין.. א"ר מנא חולקין על ר"א בן ערך, דתני: מעשר טבל שנתערב בחולין, אם יש לו פרנסה ממקום אחר מוציאו לפי חשבון. ואם לאו, ר"א בן ערך אומר: יקרא לה שם לתרומת מעשר שבו, ויעלה באחד ומאה! והכי נמי במתניתין ליבטיל חדא דתרו"מ, ויאכלנו זר א"ר בא בר ממל: תיפתר בדברים שאין להן עלייה. רבי הלל בן פזי בעי ויפצע! אמר רבי יונה מותר לפצע?! לא כן תנינן "נתפצעו האגוזים" לשעבר, הא בתחילה לא!

אמר רבי יונה כיני מתנית' כל זמן שהטבל מרובה על המעשר, עשר, לא הפסיד כלום כגון נתערבו 100 טבל ב10 מעשר, [וממילא צריך סה"כ 10 לתרו"מ] נוטל 10 מהתערובת, ואומר ממנ"פ: אי כולן של טבל הן, הרי הן מעשר [על ה100] . ושוב כולן עשוין תרו"מ [9 על ה90 של מעשר,1 על המעשר שנתהווה זה עתה] ואי כולן של מעשר הן: הרי 9 מינייהו תרו"מ על 90 ואחד מהם תרו"מ על 100 של טבל [וקורא שם למעשר שלהן בכל מקום שנמצאים, ושוב יכול לקרות שם לתרו"מ]

וכן יכולין לעשות חשבון זה ב90-80 וכו'/

רבי לוינטי בשם רבי יונה כל טבל דאנן קיימינן הכא, כגון מאה חולין במאה טבל טבל לראשון ולשני וכמובן שמפריש מע"ש בכ"מ שהוא, ופודהו

##רבי אבהו אמר איתפלגון רבי ורבי דוסתי בי רבי ינאי: חד אמר עושה אותה כולו שני למקום אחר. *76* וחרנא אמר אין עושה כולו שני למקום אחר.

ומפריש עליו ראשון ממקום אחר## עיין סוף מסכתא

מאה מעשר ותשעים טבל נוטל תשעים ושתים חסר עישור אחד. מאה טבל ושמונים מעשר נוטל שמונים ושלש חסר שני עשרונים. מיכן והילך לפי חשבון: אם נתערב 100 מעשר ב90 טבל, נוטל 91.9

100 מעשר ב80 טבל, נוטל 82.8 100 מעשר ב70 טבל נוטל 73.7 וכו'

אף אם תאמר שכל ה90 הם של טבל, הרי יש 1.9 של מעשר. סך הכל: לכל הפחות יש בכרי הזה 9+1.9 "מעשר". לתקן הכל אתה צריך 10.9 תרו"מ—— וממנ"פ יש לך שיעור הזה [שאר החשבונות הולכות עד"ז]

הלכה ז משנה מי שהיו לו עשר שורות של עשר עשר כדי יין

ואמר: "שורה החיצונה אחת מעשר" ואינו ידוע איזו היא, נוטל שתי חביות לוכסן.

"חצי שורה החיצונה אחת מעשר" ואין ידוע איזו היא, נוטל ארבע חביות מארבע זויות.

"שורה אחת מעשר" ואינו ידוע איזו היא, נוטל שורה אחת לוכסן."חצי שורה אחת מעשר" ואין ידוע איזה היא. נוטל שתי שורות לוכסן.

"חבית אחת מעשר" ואינו ידוע איזו היא נוטל מכל חביות וחביות עיין מפרשי המשנה

גמרא *77* ויטול שתיים? כברישא. דהרי על כרחך חייב להפריש 10 חביות למעשר [לתקן 100] וממנ"פ שורה ש ל י מ ה מעשר--וכשנוטל שנים לוכסן לתרו"מ--בוודאי אחד מהן שם מעשר עליו רבי כהן בשם רבנין דקיסרין כשהפריש חציין למקום אחר =כבר תיקן חצי כל חבית וחבית [וממילא אינו מפריש עכשיו רק ה צ י שורה]

תני: היו לפניו שתי חביות אחת של מעשר טבל טהור, ואחת של מעשר טבל טמא. הרי זה מביא שני לגינין, ונוטל מזו כדי תרומת מעשר משתיהן, ומזו כדי תרומת מעשר משתיהן. ומגביה את הלגינין ואומר: אם זהו טהור הרי הוא עשיתי תרומת מעשר, ואם לאו לא עשיתי כלום. וחוזר

ועושה כן בשני. ושותה וטובל דברי רבי חייב לטבול

אחר שתיית כל אחד [שמא שתה משקין טמאין בתחילה ונטמא גופו ואסור בתרומה] ר"א בן ר"ש אומר: אינו טובל אלא לבסוף.

מ"ט דרבי? אני אומר שמא שתה משקין טמאין תחילה. ומ"ט דר"א בר"ש? אני אומר שמא שתה משקין טמאין בסוף תלינן לקולא

הכל מודין בשותה משקין טמאין, שהוא אסור לוכל אפילו ספק תרומה. ספק משקין, כל עמא מודין שהוא מותר לוכל אפילו תרומה ודאי. אלא כן אנן קיימין, כהדא מתניתין.

מ"ט דרבי? מאחר שעל ידי זה ועל ידי זה נתברר' הטומאה, טעון טבילה.

מה טעמא דר"א בי ר"ש? בשותה פחות מרביעית מה טעמא דרבי? שלא יבוא לידי רביעית. ולית ליה לר"א בי ר"ש שלא יבא לידי רביעית?

א"ר יוסי בי רבי בון אין לך אלא כהדין פיתרא קדמיא: דרבי חשש שמא שתה משקין טמאין בתחילה. ורבי אליעזר בי ר"ש חש שמא שתה משקין טמאין בסוף:

דברי חכמים וחידותם....

מאה טבל ומאה מעשר נוטל מאה ואחת

אם נתערב מאה טבל ו ת ש ע י ם מעשר, יש תקנה פשוטה: נוטל מתוך התערבת ר ק 10 [דכן היה נותן לכהן משום תרו"מ ממילא, אפילו לא היה שום תערובת: 1 תרו"מ ממאה של טבל+9 מהמעשר [שים לב: כולה מתני' בדמאי איירי]]

כיצד? אומר: אם ה10 שנטלתי כולן מעשר, הריני מפריש 10 שבק ו פ ה מעשר על 100 הטבל [שנשארו בקופה] . שוב אומר: יש לי סך הכל 100 מעשר-טבל [90 דמעיקרא + 10 דהשתא] הריני עושה 10 אלו תרו"מ על 100 מע"ט. ונותן לכהן את ה10 לשם תרו"מ

וחוזר ואומר: אם [זה מקרה "הכי-גרוע"] נטלתי 10 של טבל מאת הקופה, הריני מתקן את 90 של טבל שנשארו בקופה, ונמצא 10 אלו מע"ט. וחוזר ואומר: יש לי 90 מע"ט בקופה + 10 מע"ט שעשיתי השתא---יהא אלו ה10, תרו"מ על 100 מע"ט שיש לי סה"כ

אבל אם נתערב מאה טבל ב91 מעשר, כבר יש בעייה רציני! אם לא היה כאן שום תערובת, היה נותן לכהן רק 9.1+ 1= 10.1 תרו"מ. אבל השתא מה יעשה? אפילו יטול 100! מאת הקופה אינו מספיק! כיצד? שמא נטל 100 כולו של הטבל. וא"כ מפריש 10 למע"ר. ועכשיו י"ל ס ך ה כ ל 91+10 מע"ט, וצריך ליתן 10.1 תרו"מ, אך אינו יכול לקרוא שם תרו"מ ר ק על מעשר טבול--והרי אין לו כאן [ב100 שלפניו] ר ק 10 מע"ט. ואין לו ברירה רק ליטול 101 מאת הקופה , נמצא יש לו ל כל הפחות 1 של מע"ט [אף לפני שום אמירה..] והשתא אפילו כ ל 100 [חוץ מ1] שנטל הם של הטבל--יכול לקרות שם מעשר על 10---סה"כ י"ל [בקופה וב101 שנטל] 90+11=101 מע"ט, וחייב להפריש 10.1 לתרו"מ, והרי יש בחלק שנטל לכל הפחות 11 מע"ט--וממילא יש מספיק לעשותן תרו"מ [וקורא שם תרו"מ על 10.1] ונותן הקופה כולה לכהן

הערה: בגוונא ד91 מע"ט שנתערב עם 100 טבל, יכול ליטול 100.1 וסגי [ואי"צ 101] שאף אם נטל כל הטבל ואין לו רק 0.1 מע"ט---הרי אומר יהו 10 מעשר, נמצא יש לפניו 10.1 מע"ט, ויכול לתקן את 101 [91+10]

עוד הערה: אף כשנתערב 90.1 מע"ט ב100 טבל יש לו בעייה. שהרי סה"כ יהא לו 100.1 מע"ט [90.1+10] וחייב ליתן תרו"מ 10.01, וכשיטול רק 100 שמא כולו מן הטבל, נמצא אין בידו רק 10 מע"ט ואינו מספיק תרו"מ ---אך יכול לקחת 100.01 הרי יש לו 0.01 מע"ט מעיקרא. ועוד 10 אחר הקריאה. נמצא לפניו 10.01 מע"ט---ומתקן בו את 100.1

ר' אבהו אמר אתפלגון....

מאה טבל ומאה מעשר שאמרנו נוטל 101 ונותנו לכהן, והרי מ פ ס י ד הרבה [דבאמת חייב ליתן רק 11 לכהן לתרו"מ] יכול להערים ולהשתמש ב90 ה"שייכים באמת לו" לצורך מע"ש [על פירות אחרות הטבולין לכך] והכהן יטפל בהם..

ומפריש עליו ראשון ממקום אחר......גם אם יש לו דמאי גמור [הטבול למע"ר] יכול לצרפו לטבל שמעורב פה, ולתקנם יחד, ושוב לקרות שם תרו"מ. וממילא יינצל מן ההפסד . כיצד? מביא 11.1111 דמאי טבול למ"ר, וקורא שם מ"ר עליו [כדי לתקן את 100 שבתערובת] , ושוב קורא שם תרו"מ על 11.1111 אלו כדי לתקן את מאה המעשר שבתוך התערובת----ונותן את ה11.11111 לכהן --ומעכב ל ע צ מו את כ ל התערובת! [וק"ו אם י"ל יותר מ11.1111 "דמאי טבול למ"ר" שיכול לעשות עצה הלז ודוק]